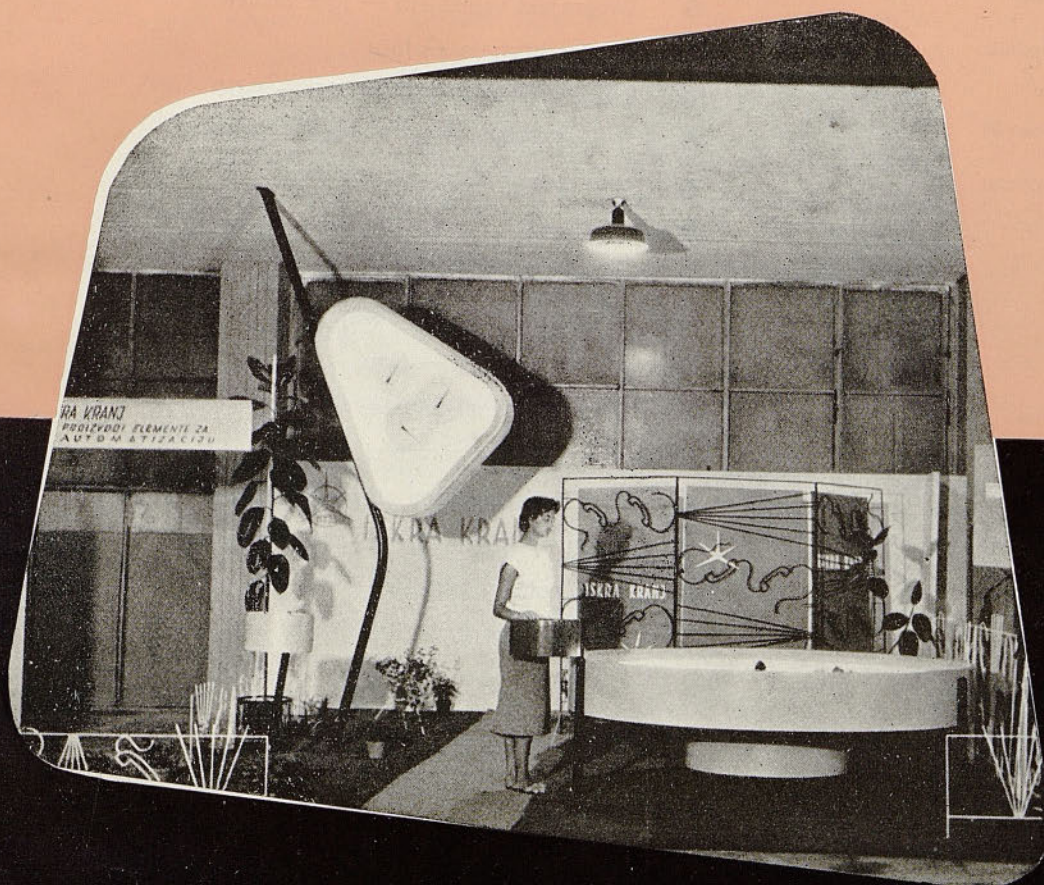

ISKRA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE »ISKRA« — KRANJ

8

1958

ISKRA

glasilo delovnega
kolektiva
tovarne elektrotehničnih
in finomehaničnih
izdelkov

»Iskra« Kranj

1958

št. 8

december

Izdaja:

Upravni odbor

Ureja:

Uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Jaka Vehovec

Kranj, Struževo 50

Naslov uredništva:

Tovarna »Iskra«

Gorenja Sava 6

telefon 231

(interna 425)

Naslovna slika:

Razstava

elementov avtomatizacije
v Zagrebu

Klišee izdelala:

klišarna CP »Gor. tisk«

Kranj

Tisk:

ČP »Gorenjski tisk«

Kranj

Naklada:

3300 izvodov

LETNIK IV.

VSEBINA

- Ob 29. novembru — Jaka Vehovec
- 12. zasedanje DS — Jaka Vehovec
- Zanimivosti iz tehnike
- Iz mladinske organizacije — Milan Živkovič
- Potrjen je periodični obračun
- 15 minut letalskega napada — Milan Živkovič
- Kdo bo zmagal, telefon ali avto? — inju
- Beograjski velesejem — Igor Slavec
- 100 let pozneje — inju
- Sodobni električni štedilniki — IMK
- Izobraževalni center — Stane Cyranski
- Anekdota iz Beograda — Si
- Vam mladi prijatelji — Roman Vitez
- Vino modruje — Marija Sušnik
- Kratek seminar na Pokljuki — Si
- Ali vas zanima — inju
- Moderne učne metode — inju
- Okrevanci v Crikvenici — iver
- Vrtnarsko servisna služba — Jože Zaplotnik
- Šport — Stojan Oblok
- Personalna kronika
- Iz IKŠ — M. Ž.

Ob 29. novembru

Pred dnevi smo praznovali Dan Republike. Ta praznik vsako leto pričakujemo z vedno novimi in lepšimi rezultati, ki jih dosega naša delovna ljudje na vseh področjih graditve in oblikovanja naše družbe. Iz prvih temeljev nove države, ki so bili položeni v ljudski revoluciji, se je razrasla socialistična Jugoslavija v razvito industrijsko državo z mnogoterimi in bogatimi oblikami družbenega upravljanja. Ti novi odnosi, ki razširjajo pravice in dolžnosti naših delovnih ljudi, se iz leta v leto odražajo v naglem gospodarskem napredku.

Tudi člani našega delovnega kolektiva lahko z zadovoljstvom zro na uspehe minulih let, ki pričajo o delovni sposobnosti in prizadevanju, usmerjenem v nenebno izpopolnjevanje uspešnega gospodarjenja, vodenja in upravljanja našega podjetja. S tem daje naš delovni kolektiv znaten prispevek k razvoju naše dežele, ki iz leta v leto spreminja svojo podobo.

Poleg prijateljev, ki jih danes ima naša domovina po vsem svetu, pa so ljudje, ki jim razvoj naše socialistične družbe, naši uspehi in prizadevanja v mednarodnem političnem življenju za obranilev mirnega sožitja in enakopravnega sodelovanja med državami niso pogodu. Ne zdi se jim prav, ker je Jugoslavija danes samostojna, neodvisna in že gospodarsko razvita dežela, ni jim všeč naša pot v socializem, očitajo nam revizionizem in pačijo naša stališča. Toda zgodovina je enkrat že pokazala, kdo ima prav in prav gotovo bo praksa socialistične graditve tudi v prihodnje ostala pri stvarnih dejstvih in razgalila pravi namen obrekovanj. O tem smo prepričani in zato mirno zremo v prihodnje dni.

Predsednik UO:

Jaka Vehovec

12. ZASEDANJE DS

Delavskemu svetu je bilo na zasedanju predloženo poročilo upravnega odbora, zapisnik bilančne komisije o pregledu našega zaključnega računa za leto 1957, predlog rebalansa gospodarskega plana za leto 1958, predlog za uvedbo novih delovnih mest in poročilo o izvršenih nadurah v III. tromesečju. V prvem delu poročila je upravni odbor poročal o izpolnjevanju gospodarskega plana podjetja in o finančni in komercialni problematiki. Dokaj skromni rezultati v doseganju gospodarskega plana v I. polletju so se v II. polletju 1958 bistveno popravili, tako da je bil plan v prvih mesecih II. polletja že presežen, kar kaže na možnost ugodne izvršitve plana v letošnjem letu. Upoštevati je seveda treba, da imamo letos precej več izgubljenega časa zaradi daljših dopustov, polurnega odmora in drugih ugodnosti, ki jih nudi zakon o delovnih odnosih. Zanimiv je podatek, da imamo v podjetju 426 zaposlenih, ki imajo skrajšan delovni čas. Izguba časa se nam je torej v odnosu na lansko leto povečala skoraj za 100%. Toda kljub temu smo povečali proizvodnost dela za 6%.

Tudi glede prodaje naših izdelkov razmeroma dobro kaže, razen projektorja OP-2, ki jih imamo precej na zalogi. Mesečna vrednost prodanih izdelkov se giblje okrog 500 milijonov din. Zaloge izdelkov niso visoke in nam predstavljajo v povprečju nekaj več kot mesečno proizvodnjo.

UO je razpravljal tudi o finančni situaciji v podjetju. Kljub temu, da realizacija normalno poteka, smo večkrat v neugodnem položaju. Analize so pokazale, da imamo za vedno večji obseg poslovanja nezadostna obratna sredstva, ki jih bomo morali povečati, če bomo hoteli povečati obseg poslovanja. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev smo v težavah, ki nam otežkočajo normalno dobavo materiala.

V poročilu UO je bilo omenjeno tudi vprašanje ureditve obrata v Otočah. Izračuni so pokazali, da bi morali v ta obrat investirati 88,9 milijonov din, da bi ga usposobili za obratovanje. Sedaj se izdelujejo dokončni načrti in predračuni, nakar se bo pričelo z deli samimi.

Omenjeni so bili tudi privatni izhodi iz podjetja. Če primerjamo privatne izhode s skupnimi možnimi urami, znaša izgubljeni čas 0,43 %. Nekateri oddelki odstopajo od tega povprečja in so bili opozorjeni od upravnega odbora.

Upravni odbor je večkrat razpravljal tudi o razmerah v naši restavraciji, posebno še z ozirom na visoko dotacijo za kritje primanjkljaja, ki jo plačuje podjetje. Za pregled stanja je upravni odbor angažiral gostinske strokovnjake, ki s o dali nekaj predlogov za izboljšanje poslovanja in evidentiranja stroškov.

Delavci iz Tržiča in okolice so naslovili na delavski svet prošnjo za odobritev prevoza v službo z avtobusi. Prošnja temelji na neugodni zvezi z vlakom. UO je sklenil zaradi upravičenih razlogov predlagati uvedbo avtobusne proge Tržič—Kranj, kar je DS sprejel. Za ureditev izdajanja vozniških kart je UO sklenil, da se obračun pre-

REAKTOR Z ZRNATIM GRAFITOM je najnovejša izvedba jedrskega reaktorja, zgrajenega v Zapadni Nemčiji. — Grafit je uporabljen kot moderator in kot izmenjevalec toplote. Kot izmenjevalec toplote so doslej uporabljali tekočine ali razstajljene snovi, ker se dajo dobro črpati s črpalkami. Tudi tu se črpa zrnati grafit s črpalkami in tako potiska skozi izmenjevalec toplote.

LETOS V JESENI BO ZAČELA OBRA-TOVATI V ČESKOSLOVAŠKI tovarna za izdelavo televizijskih sprejemnikov. Letno naj bi ta tovarna izdelala 100.000 aparatov. Upajo, da bodo lahko znaten del proizvodnje izvozili tudi v zapadne države.

NOVA TOVARNA ALUMINIJA V IN-DIJI v pokrajini Uttara-Pradeš, ki jo sedaj gradijo, bo proizvajala letno 20.000 ton aluminija in bo dokončana leta 1960. Bok-sit bodo morali transportirati z železnico 500 km daleč, električno energijo pa bo dobavljala hidroelektrarna, ki se istočasno gradi na reki Rihaud.

VELIK EKSPORT ANGLEŠKE RADIO-INDUSTRIJE so zaznamovali v letu 1957, znašal je 130 milijonov dolarjev in je bil napram izvozu v letu 1956 večji za 7,5 odstotka.

KONTROLA AVTOMOBILSKEGA PRO-META Z RADARJI. V Zapadni Nemčiji so v mestih Hamburg in Frankfurt montirali radarje za kontrolo hitrosti avtomobilov. Naprava meri hitrost avtomobilov s toč-nostjo $\pm 3\%$ in registrira istočasno tudi registrsko številko, datum in čas.

KOMISIJA ZA ATOMSKO ENERGIJO V INDIJI, ki je bila ustanovljena v za-četku letošnjega leta razpolaga z veliki-mi pooblastili in finančnimi sredstvi. Na-loga komisije ni samo pospeševati jedsr-ske raziskave temveč tudi projektiranje atomskih električnih central.

KUBA GRADI ATOMSKI REAKTOR z možno 11,5 MW, ki naj bi začel obrato-vati čez eno leto. Stroški za nabavo in izgradnjo so ocenjeni na preko 1,7 mil-liona dolarjev. Ta atomski center na Kubi bo služil kot baza za raziskovalna dela držav Srednje in Južne Amerike.

Zanimivost iz TEHNIKE

KANADA JE NAJVEČJI POTROŠNIK IN UVOZNIK TEHNIČNIH IZDELKOV, saj je znašal uvoz v letu 1956 približno 4,4 milijarde dolarjev. Predsednik družbe Canadian General Electric Co. je pozval kanadsko vlado, naj bi podprla izgradnjo domače, predvsem elektrotehnične industrije.

MEHIKA — VELIK IZVOZNIK ŽVEPLA. V preteklem letu se je izkazalo, da je postala Mehika ena izmed največjih pro-ducenotov in izvoznikov žvepla. Tri veli-ka podjetja, ki se bavijo z eksploatacijo žveplnih rudnikov, računajo na zalogo 50 milijonov ton.

JEKLENO TRDO STEKLO, ki se kot navadno steklo lahko vlija ali piha, proizvaja neko ameriško podjetje pod imenom »Pyrokeram«. To steklo je lažje od aluminija, je trše kot granit in je obstojno v kislinah. — Temperaturna meja je pri 1350° C. To steklo že uporabljajo za izdelavo nosov raket in bo mogoče postalo važen material za izdelavo zemeljskih satelitov in vesoljskih prevoznih sredstev.

VEČJI IZKORISTEK FLUORESCENTNIH ŽARNIC so ugotovili pri višjih frekvencah napajalne napetosti. Neko ameriško podjetje je zato začelo graditi miniaturne transistorske frekvenčne pretvornike za frekvenco 1500 Hz, ki nimajo obrabljivih delov in delujejo z visokim izkoristkom.

PRENOSNI BATERIJSKI TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK, ki so ga pred kratkim razvili v ZDA, potrebuje za napajanje nikelj-kadmijevo baterijo z napetostjo 12 V. Z baterijo vred tehta sprejemnik 14,5 kg. Sprejemnik lahko priključimo na 12 voltni cigaretni vžigalnik osebnega avtomobila.

OPREMA ELEKTRIČNIH ŽELEZNIC V INDIJI. Indija bo kmalu v stanju kriti potrebe z materialom za elektrifikacijo železnic. Ze pri današnjih projektih uporabljajo le še 40 % uvoženega materiala.

GUATEMALA SE BO ELEKTRIFICIRALA. V Guatemali je bil konstituiran državni svet za elektrifikacijo, ki bo skrbel predvsem za izgradnjo novih električnih central. Do sedaj je projektiranih že 10 central, od katerih bo imela največja moč 50 MW (50.000 KW). Skoraj vsa oprema za te centrale bo uvožena iz inozemstva.

nese v izplačilni oddelek, kjer se bo znesek vozovnice posameznikom odtegoval od osebnega dohodka.

UO je sprejel tudi predlog naše obratne ambulante za adaptacijo in razširitev prostorov. Glede na razpoložljive možnosti je UO predlog zavrnil, ker je menil, da zaenkrat naša ambulanta še odgovarja prilikam v podjetju. Živahna razprava se je razvila o predlogu za ukinitve pregledov za svojece v naši obratni ambulanti. Zavod za socialno zavarovanje smatra, da so te usluge predrage in ni voljan poravnati stroškov. UO je bil mnenja, da zaenkrat ne bi kazalo ukiniti pregledov svojcev. Po razpravi o tem vprašanju je bilo sprejeto stališče, naj se skuša doseči znižanje cen storitvam, v nasprotnem slučaju pa naj se pregledi ukinejo.

UO je poročal tudi o naših letovanjskih kapacitetah glede na sklep DS o proučitvi možnosti, da se v prihodnjem letu te kapacitete razširijo. Letovanjska komisija je dobila nekaj ponudb iz raznih obmorskih krajev. Najresnejšo ponudbo je poslal občinski odbor Makarska. Predlagajo, da bi kupili hotel, ki je že opremljen, za 30 milijonov din. V hotelu bi lahko letovalo 40 oseb. UO je proučil to ponudbo in prišel do zaključka, da ne moremo rezervirati tako visokega sredstva za nakup hotela, če upoštevamo, da moramo iz fondov podjetja odplačati anuitete za rekonstrukcijo in kredite za povečani obseg poslovanja. Sredstva, ki podjetju ostanejo, so majhna in zadostujejo le za kritje nujnih potreb. Poleg tega moramo misliti tudi na gradnjo stanovanj. DS je sklenil, da UO pošlje v Makarsko zastopnika podjetja, ki naj prouči možnost plačila in si ogleda stavbo. Verjetno pa bomo morali v prihodnjem letu najti bolj realno možnost, ki naj bi zagotovila našim članom kolektiva izkoriščenje letnega oddiha v obmorskih krajih.

DS je odobril poročilo UO in nato razpravljal o pripombah bilančne komisije in o rebalansu plana za leto 1957.

DS je potrdil tudi uvedbo nekaterih novih delovnih mest in odobril poročilo o izvršenih nadurah v III. tromesečju.

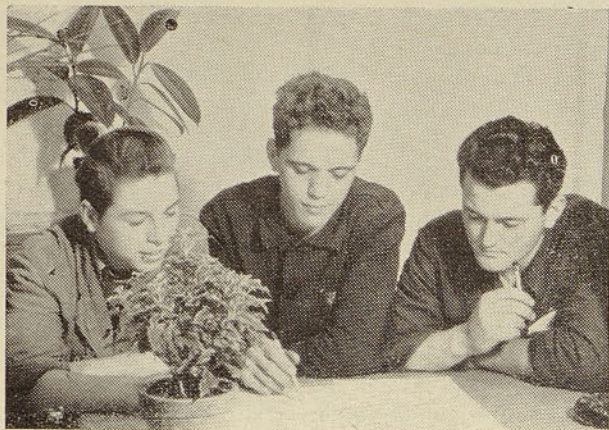
Iz mladinske organizacije

Foto: Krenerjeva

V preteklem mesecu smo tudi v našem kolektivu izvolili po osnovnih organizacijah nova mladinska vodstva. Lansko leto se je namreč pokazalo, da nekatere osnovne organizacije LMS v našem kolektivu niso delale kot bi bilo to potrebno, da čim več nudijo mladini, bodisi na kulturnem, športnem ali pa političnem področju. V bodoče bo treba posvetiti več pozornosti mladini in še bolj poživiti delo ter se še bolj organizacijsko utrditi in povezati z ostalimi organizacijami v podjetju, ter poiskati še več možnosti za skupno sodelovanje.

Udeležba na mladinskih konferencah po osnovnih mladinskih organizacijah je bila še kar zadovoljiva,

vendar pa moramo pripomniti, da so bile nekatere konference zelo slabo pripravljene, zlasti so bila bolj slabo pripravljena poročila. Res da je pol ure ob malici premalo časa za dobro konferenco. Zato bi bilo v bodoče potrebno, da se konference in podobni važni sestanki opravijo ob drugem, bolj primer- nem času.

Vodstva po osnovnih organizacijah so izvoljena, sedaj pa se moramo pripraviti še na mladinsko kon- ferenco osrednje organizacije v tovarni in z nje pri- nesti čim koristnejše zaključke.

Foto: Krenerjeva

Milan Živkovič

Na 14. zasedanju je DS razpravljaj o periodičnem obračunu po- slovanja podjetja in trgovske mreže za obdobje od januarja do septembra t. l. Obračunu so bila priložena tudi poročila sekretariata, tehničnega, komercialnega in finančnega sektorja.

Rezultati poslovanja so sledeči:

Obračun celotnega dohodka

Realizacija	din 4.308,232.154
Izredni dohodki	din 14,253.610
Skupaj	din 4.322,485.764
Nabavna vrednost realiziranega materiala in odpadkov	din 220,574.618
Izredni izdatki	din 16,403.215
Skupaj	din 236,977.833
Celotni dohodek	= din 4.085,507.931

Delitev celotnega dohodka

Poslovni stroški	din 2.207,395.794
Prometni davek	din 51,532.658
Skupaj	din 2.258,928.452

DOSEŽENI DOHODEK

(celotni stroški — stroški in davek)	din 1.826,579.479
--------------------------------------	-------------------

Delitev dohodka

Prispevek iz dohodka

a) za federacijo

din 872,975.083

b) za republiko in ljudske odbore

din 69,890.002

Skupaj

din 942,865.085

ČISTI DOHODEK

(skupni dohodek — prispevek)	din 883,714.394
------------------------------	-----------------

Delitev čistega dohodka

Osební dohodki delavcev

a) za kritje izplačil po tarif. pravilniku

din 567,809.922

b) za osebni dohodek nad tarif. pravilnikom

din 141,952.478

Skupaj

din 709,762.400

Obvezni prispevek v rezervni sklad podjetja

din 63,751.312

Obvezni prispevek v skupni rezervni sklad industrije

din 1,102.007

Nerazporejeni del dohodka, ki se bo razporedil v sklade ob koncu leta po Zaključnem računu

din 109,098.675

RAZDELJENI ČISTI DOHODEK

din 883,714.394

**Potrjen je
periodični
obračun**

Iz poročil in analiz poslovanja v prvih devetih mesecih leta 1958 je bilo razvidno:

- izdelali smo za 16,3% več izdelkov, kot v istem obdobju lani ter prekoračili letošnji plan proizvodnje za 3,2%.
- povečali smo delovno storilnost nasproti istemu obdobju lanskega leta za 6,8% ter pri tem nadoknadili 6% izpod storilnosti zaradi povečanega prostega časa po novi zakonodaji tako, da je storilnost v vsoti večja za 12,8%.
- izboljšali smo kvaliteto v produkcijskih delavnicah za 21% nasproti istemu razdobju leta 1957, v montažah pa za 16%.
- imeli smo za 11% manj izmeta kot v istem obdobju lani.
- zmanjšale so se reklamacije glede kvalitete od strani kupcev za 12% nasproti istem obdobju lani.
- znižali smo direktne stroške materiala za 2,61% pri obračunanih serijah.
- dosegli smo za 14% večji skupni dohodek kot lani (3,567.089 din — v prvih devetih mesecih leta 1957)
- Znižali smo zaloge materiala v povprečju za 15% in zaloge gotovih izdelkov za 29% ob sočasnem izboljšanju koeficienta obračanja za 8,2%.
- Dosegli smo za 14% večjo prodajo.
- Prekoračili smo celoletni predvideni izvoz za 21% oz. devetmesečni izvoz za 61%.
- V tem času nismo povečali cen našim izdelkom, temveč smo jih celo znižali z novim cenikom za vse področje FLRJ z uvedbo prodaje franko. Glede na prodane količine v tem obdobju znaša znižanje
 - a) Znižanje cen din 150,468.200
 - b) Stroški prodaje franko din 18,512.711
 - Skupaj din 168,980.911

Iz podatkov je razvidno, da smo v letošnjem letu po zaslugi delovnega kolektiva dosegli lep napredek v pogledu uspešnega poslovanja. V poročilih, ki so bila predložena DS, je izločena vsa dejavnost našega podjetja v tej periodi in pa problemi, s katerimi se je v letošnjem letu srečal naš delovni kolektiv. Mnogo podatkov iz različnih področij gospodarske dejavnosti v podjetju nudi zanimiv pregled o dogajanju in gospodarjenju v podjetju. Posebno zanimiv je pregled izkoriščanja delovne sile v devetih mesecih letošnjega leta na podlagi opravljenih in izgubljenih ur. Podatki nam kažejo, da je povprečno stanje delovne sile porastlo za 9%, vendar je porabljeni čas za proizvodnjo in režijo povečan samo za 1,5%. Vzrok je v tem, ker se je čas odmora povečal za 118,1% in ker so se izrabljeni dopusti povečali za 44,4%. Tako imamo torej letos mnogo več izgubljenega časa kot je bil to primer v prejšnjem letu, ko smo imeli krajši odmor in dopuste. Iz podatkov je razvidno tudi, da so neopravičeni izostanki znatno padli in da je bilo izvršeno manjše število nadur kot v istem obdobju lani.

Delavski svet je potrdil predlagani periodični obračun in sprejel tudi obračun trgovinske mreže za isto obdobje.

Glede na nizka obratna sredstva, ki nam v pogojih stalnega večjega obsega poslovanja ne zadoščajo več, je bil DS predložen predlog za najetje kredita za obratovalna sredstva v višini 500 milijonov din. Predhodno je bila v podjetju izvedena analiza obstoječih in potrebnih obratovalnih sredstev, ki je pokazala, da za sedanji obseg poslovanja nujno potrebujemo omenjeni kredit. Po živahni razpravi je DS predlog sprejel in bo predlog za najetje posojila predložen banki.

Delavski svet je potrdil tudi spremembe, oz. dopolnitve pravil podjetja, ki dosedaj niso vsebovala določb o naši trgovinski mreži, ki je bila pred kratkim reorganizirana.

15 minut letalskega napada

V razgovoru s komandantom PVO (Protiletalske obrambe) tov. Jernejem Teropšičem v tovarni ISKRA, bomo skušali objasniti vsem članom kolektiva pomen te enote v naši tovarni in pa vaj protiletalske obrambe.

Tov. Teropšiču smo zastavili nekaj vprašanj, na katere nam je tudi z veseljem odgovoril.

1. Kdaj in zakaj je sploh prišlo do ustanovitve enote protiletalske obrambe v naši tovarni?

Lahko rečem, da smo pri nas v Jugoslaviji v evropskem merilu med zadnjimi pri formiranju enot protiletalske obrambe v večjih industrijskih podjetjih. Pomen takšnih enot v večjih podjetjih je velike važnosti. Že v začetku druge svetovne vojne so prav te edinice protiletalske obrambe odigrale važno vlogo v obrambi svojega podjetja pred sovražnikom. Prav te enote so v Angliji, Franciji, Nemčiji in po drugih naprednih deželah igrale prvo vlogo pri razbijanju napada sovražnika iz zraka, ker armade v začetku tega še niso bile sposobne opraviti, ker še niso bile dovolj dobro pripravljene za boj v zaledju. Prav s tem ciljem za obrambo našega podjetja smo leta 1956 organizirali to enoto, da usposobimo člane našega kolektiva, da ga bodo pripravljeni braniti ob vsakem primeru. Zato je tudi vsako pomišljanje, da je to metanje denarja stran, čisto odveč.

2. Kako ste si to obrambo zamislili v našem podjetju?

Ta protiletalska obramba je bila v ISKRI ustanovljena iz več razlogov. Vsi vemo, da danes delavci sami upravljajo podjetja in se pri

tem vprašamo: zakaj ne bi svoje podjetje še branili pred napadom sovražnika? Prav s tem namenom, da usposobimo svoje ljudi pri upravljanju z orožjem in sploh z vsemi ostalimi funkcijami v tej enoti, da bodo ob vsakem trenutku pripravljeni braniti lastno podjetje, smo tudi pri nas formirali enote PVO.

3. „Kateri člani našega kolektiva so prišli v poštev za sestavo enote protiletalske zaščite v našem podjetju? je bilo naslednje vprašanje.

Tov. Teropšič je nadaljeval: Takoj, ko smo jeseni leta 1956 dobili

Foto: Abe

tako kot bi moralo biti. Prav na teh prvih vajah smo videli in spoznali, kaj nam še primanjkuje.

Nismo se ustrašili dela, ki nas je še čakalo, ampak smo še z večjo voljo začeli odstranjevati napake in pridobivati še novo znanje, katerega pa smo in ga še bomo gotovo koristno uporabili.

5. Lansko leto ste bili na vajah v Puli. Ali lahko poveste našim bralcem, kaj ste se naučili v Puli?

Tov. Teropšič je tudi na to vprašanje z veseljem odgovoril: Neka-

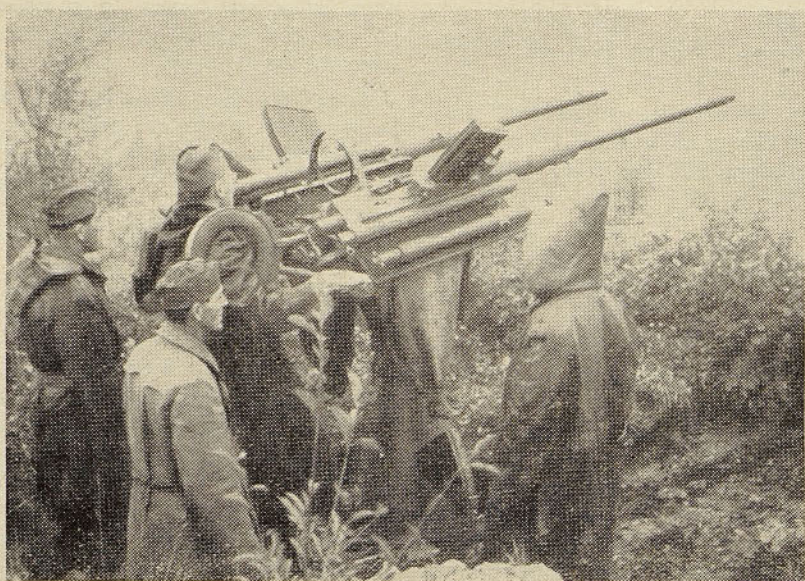

Foto: Krenerjeva

topove, smo pristopili k delu. V to enoto smo izbrali take ljudi, ki ne bi odšli v primeru napada v JLA, ampak bi ostali ves čas v podjetju.

4. In kdaj ste zabeležili prvi večji uspeh pri vajah z orožjem?

O uspehu samem niti ne morem govoriti. Nastopile pa so težave, katere smo tudi pričakovali. Najprej smo izvedli streljanje na zemeljske cilje in sicer v Rudnem pri Begunjah na Gorenjskem. Znanje, ki smo ga pridobili pri teoretični predelavi vaj, smo tu prav koristno uporabili. Pri vsem tem pa se je pokazalo, da ni še vse

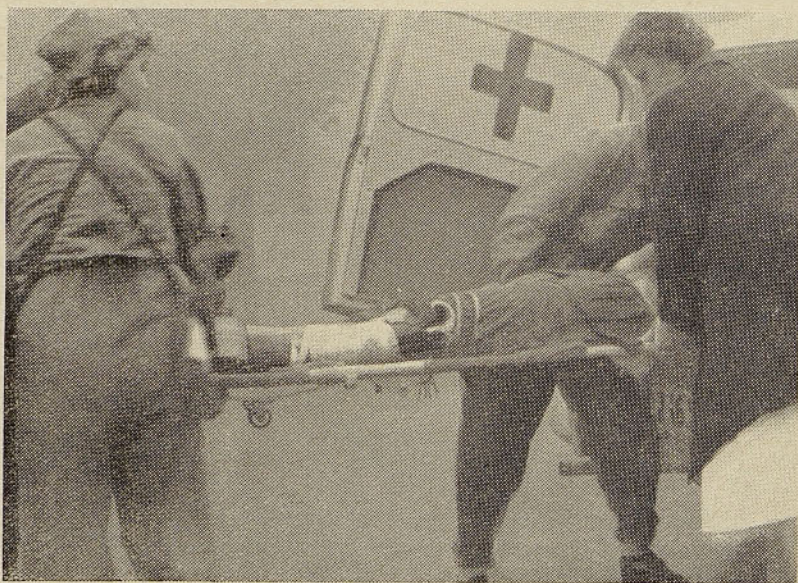

Foto: Abe

teri med nami so na vaje v Puli gledali precej pesimistično, pa so ob koncu videli, da so se krepko zmotili. Dobili smo priznanje, da so vaje popolnoma uspele in da je orožje dobro, (dosegli smo 3. mesto na tekmovanju vseh enot iz delovnih kolektivov in dobili pohvalo od Izvršnega sveta Slovenije).

Kmalu za tem smo izvedli še enkrat vaje v streljanju na zemeljske cilje.

6. Pretekli mesec ste imeli vaje v tovarni sami. Povejte nam, kakšen namen so imele te vaje in ali so v celoti uspele?

Namen teh vaj, ki smo jih imeli oktobra v naši tovarni, je bil ta, da povežemo aktivno obrambo s pasivno, v katero spada civilna zaščita. V teh vajah, kjer je sodeloval celotni kolektiv, smo si postavili 12 točk, v katerih so bili povezani vsi momenti protiletalske obrambe. Pri vsem tem pa moram pripomniti to, da člani delovnega kolektiva niso bili preveč disciplinirani. Vsi so odšli v namišljeno zaklonišče že pri prvem znaku sirene, v resnici pa bi morali iti šele pri drugem, kajti prvi znak sirene je veljal samo za aktivno obrambo. Pri tem pa leži krivda tudi na nas samih, ker nismo ljudi dovolj dobro poučili.

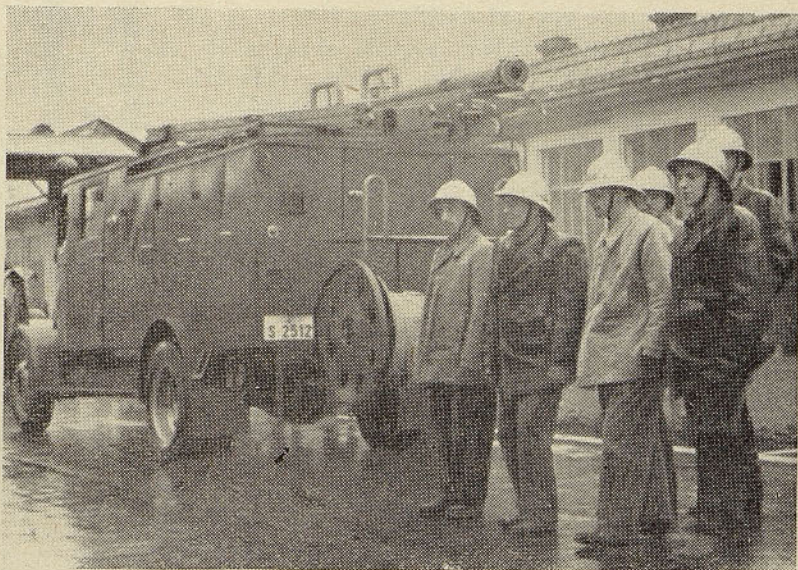
Ob koncu naj povem še to, da je tem vajam prisostvoval tudi predstavnik JLA, polkovnik Grujić iz Zagreba in pa član Izvršnega sveta Slovenije. Oba sta se o teh vajah prav pohvalno izrazila.

Pohvaliti moram prav vse, ki so sodelovali v aktivni obrambi, da so imeli potrpljenje in da so obdržali hladne in mirne živce v najhujših trenutkih.

Milan Živković

Foto: Abe

OBVESTILO

Odbor »Samopomoči« tovarne Iskra, Kranj, obvešča vse člane kolektive, da se s 1. decembrom 1958 zviša višina posojila od 5.000 na 10.000 din, pod istimi pogoji kot doslej. Zgornji znesek se mora vrniti v 5 mesecih (5 obrokov po 2.000 din)

Kdo bo zmagal,

TELEFON ALI AVTO

V svetu tehnike vse tako hitro napreduje, da danes telefonov, radijskih sprejemnikov ipd. nič več ne prištevamo med luksuz, pač pa le med praktične tehnične naprave moderne, tehnične dobe. Med take naprave se vsak dan bolj prišteva — tudi pri nas — motorizacija. Prav podobno pa se vsak dan tudi večja število telefonskih priključkov.

Prav iz teh razlogov je zanimiva „tekma“, ki sta si jo ustvarila medsebojno avto in telefon. Podatke o tem najdemo v reviji „Ericsson“ 2/58. Zanimivost je prav v tem, da oba „tekmeca“ v svetovnem merilu napredujeta zelo enakomerno in vzporedno, saj je n. pr. bilo 1. 1. 1957 na svetu priključenih 110 milijonov telefonskih aparatov in v prometu 103 milijone avtomobilov.

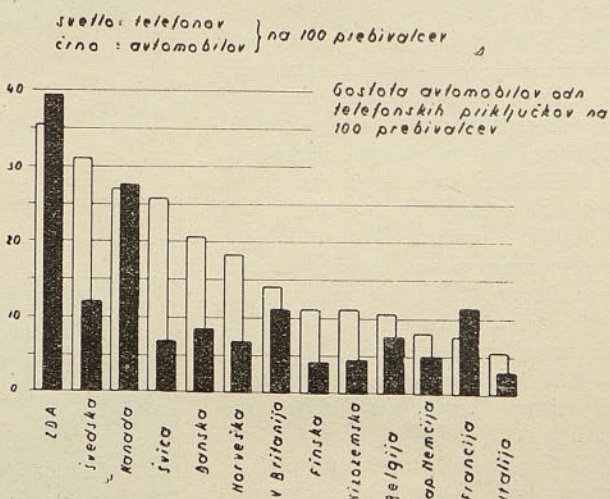
Posebno zanimivost v tem pogledu predstavlja ravno Švedska, ki je znana kot evropsko najbolj napredna dežela za telefonijo. Na 100 prebivalcev je bilo leta 1957 32 telefonskih priključkov, leta 1965 jih bo 36 in leta 1975 38. Avtomobilov pa so imeli Švedi leta 1957 12, leta 1965 jih bo 25 in leta 1975 33 na 100 prebivalcev.

„Tekmovanje“ med telefoni in avtomobili moremo nazorno videti iz naslednje tabele:

Dežela	Milijonov telefonskih priključkov	Milijonov avto- mobilov	Razmerje 1. 1. 1957.
Francija	3.31	5.00	0.7
ZDA	60.19	64.60	0.9
Afrika	1.55	1.98	0.8
Oceanija	2.53	2.95	0.9
Kanada	4.50	4.32	1.0
Lat. Amerika	3.47	3.34	1.0
Belgija	0.93	0.70	1.3
Velika Britanija	7.22	5.42	1.3
Zap. Nemčija	4.32	3.10	1.4
Italija	2.61	1.48	1.8
Azija	4.93	2.59	1.9
Nizozemska	1.23	0.49	2.5
Norveška	0.61	0.24	2.5
Danska	0.92	0.36	2.6
Švedska	2.31	0.85	2.7
Finska	0.49	0.17	2.9
Švica	1.29	0.37	3.5
Španija	1.20	0.24	5.0
Ves svet	109.8	102.8	1.07

Število vozil in telefonskih priključkov na 100 prebivalcev moremo videti tudi iz grafikona:

Za FLRJ revija podatkov ne navaja, vsekakor so pa še bolj skromni, saj pride približno 1 telefonski priključek na 100 prebivalcev. Zatrdo smo pa prepričani, da se bo tudi to število dvignilo, saj zmoremo tudi mi izdelovati vse vrste telefonskih central:

Zanimivo pa je — kolikor mi je bilo pač možno zbrati podatke — da se v „Iskri“ nekako ne ujema število lastnikov privatnih osebnih avtomobilov in uporabnikov telefonskih priključkov v privatnem stanovanju, nanašajočih se na uslužbence tovarne Iskra. Vsekakor zmaguje število privatnih avtomobilov.

Člani kolektiva Iskra imajo namreč ca. 45 lastnih osebnih avtomobilov in ca. 30 telefonskih priključkov na stanovanjih.

inju

ZAHVALA

Vsem tovaršicam in tovarišem v Pripravi dela, ki so mi s svojimi prispevki olajšali poravnavo pomote pri razdeljevanju mesečnih prejemkov, se toplo zahvaljujem.

Vukotič Ančka

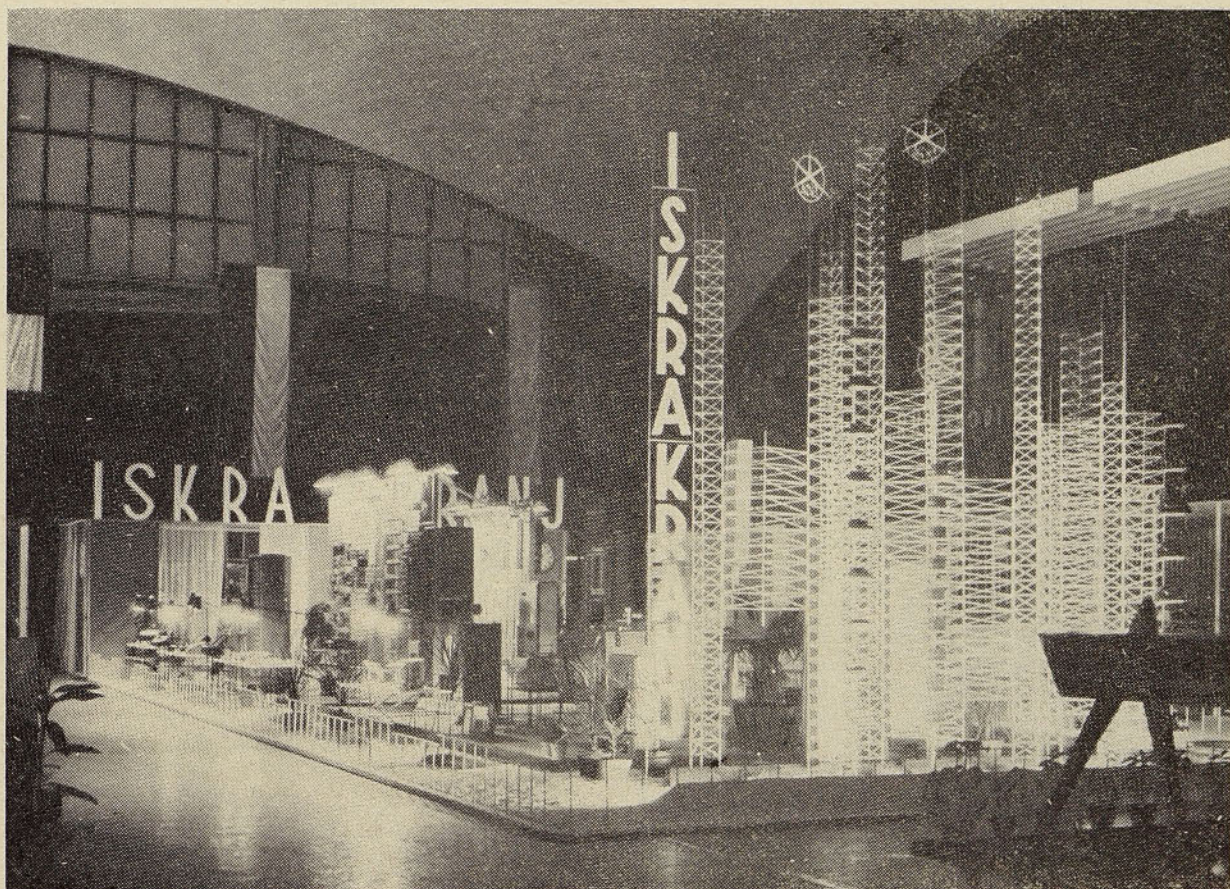
BEOGRAJSKI *velesejem*

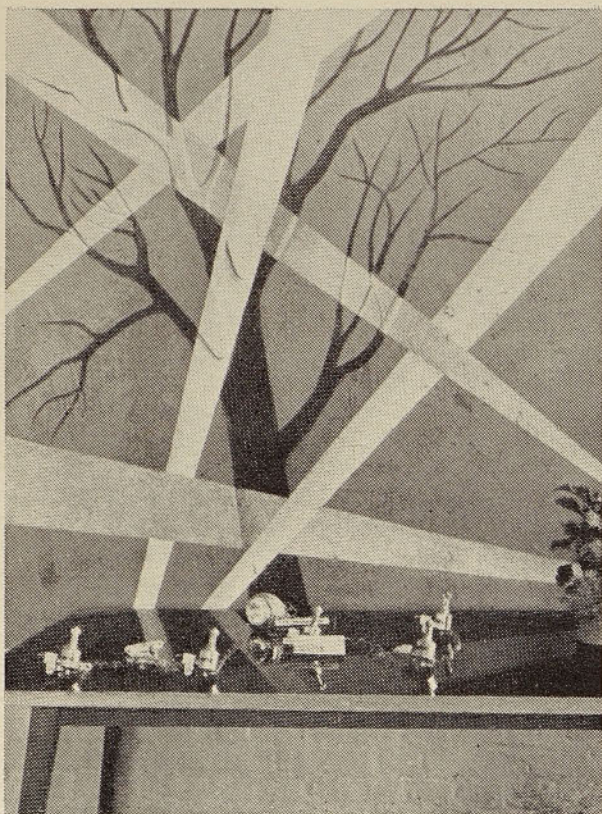
Konec avgusta letos so se drugič odprla vrata beograjskega sejma, sejma tehnike in tehniškega napredka. Poleg nešteti jugoslovanskih podjetij in podjetij iz inozemstva, se je sejma udeležila tudi naša tovarna. V pritličju Hale II smo imeli zelo lep prostor kakih 150 m², ki je bil lepo in smiselno izpopolnjen z našimi najnovejšimi izdelki. Z našim razstavnim prostorom smo bili prvič v dobi sejmov zadovoljni tudi mi sami in bili smo deležni tudi vsestranskega priznanja publike v splošnem in tudi najvišjih državnih funkcionarjev. Tako mi je kot predstavniku tovarne tov. Rodoljub Čolaković dejal, da nam čestita k našim uspehom na področju tehnike, obenem pa je dal priznanje tudi aranžmaju našega prostora z besedami: „Ovo je doista najlepší štand, koliko sam jih do sada video“! Ves čas so k nam prihajali preprosti delovni ljudje — obiskovalci sejma in nam izrekli priznanje za lepo

urejeni razstavni prostor. Iz objavljene fotografije so razvidni naši izdelki, ki naj glavne še enkrat navedem: telefonska centrala, serija ojačevalnih naprav, trofazni števec T1, enofazni števec E3, univerzalec US3b, 24 V starter, 24 V dinam, koncentrador in še manjši asortiman naših standardnih izdelkov toplotne merilne tehnike, telefonije, avtoelektrike in ostalih panog naše proizvodnje.

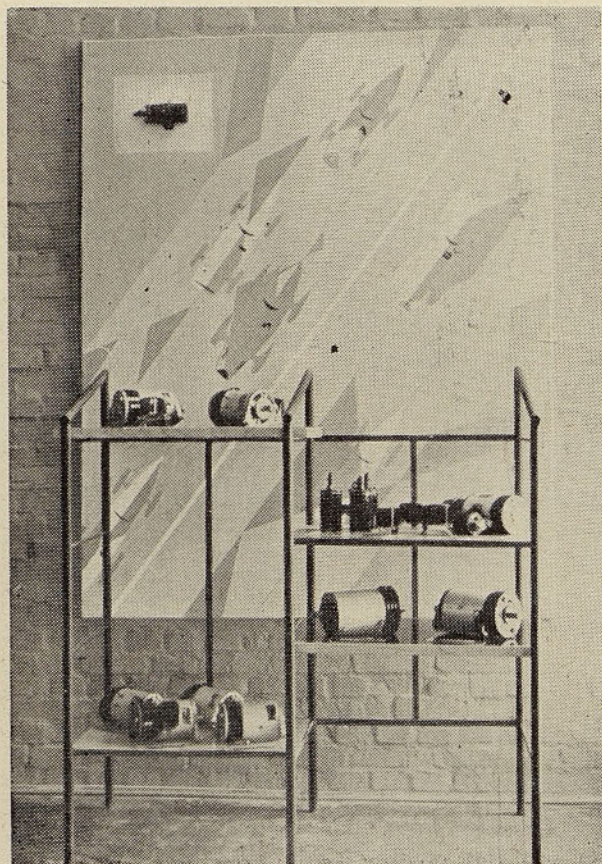
Lepo urejeno razstavišče je pritegnilo marsikaterga kupca, ki je že preje šaril okoli „Pupina“, da se je tudi pri nas pozanimal za naše izdelke, se prepričal o njihovi prednosti in jih naročil, odnosno se dogovoril za obisk naših strokovnjakov pri njem. Ne bo napak, če trdim, da so nas šele letos opazili tiste vrste obiskovalci in tiste vrste kupci, kot sem jih opisal zgoraj. Naši standardni kupci, kot Elektrotehne, Tehnometali in Elektromabave ter še nekateri drugi, ti nas poznajo in

Foto: Exportprojekt
Naš paviljon na razstavi Sodobna Elektronika v Ljubljani

Detajli iz ISKRA paviljona na ZV

zaradi njih tudi nismo šli v Beograd, razstavili smo zaradi Beograda, javnosti in inozemskih interesentov.

Tako kot mi, polagajo na sejem, tudi naši najvišji državni in partijski voditelji, veliko pažnjo. Da je to res, pričajo obiski predsednika republike tovariša Tita, predsednika ZSJ, tov. Svetozarja Vukmanovića in drugih visokih državnih in partijskih funkcionarjev.

Kakšnih posebnih komercialnih poslov nismo delali, ker števec na beograjskem sejmu nismo zaključevali, pa tudi za ostale artikle naše proizvodnje smo več ali manj sprejemali le specifikacije potreb za naslednje poslovno leto 1959. Precej več dela pa je imelo naše predstavništvo v Beogradu, ki je moralo obdelati precej ponudb in končati ter uspešno zaključiti na sejmu začetne razgovore. Takih poslov, ki bi jih ne bilo brez udeležbe na beograjskem sejmu, je bilo za nekaj milijonov, nekatere pogodbe pa še niso zaključene, ker so potrebni projekti in detajlni izračuni.

Si

100 let pozneje

Letos je tovarna Iskra razstavila na GR v Ljubljani tudi avtomatsko telegrafsko centralo direktnega (koračnega) sistema z dvizno-vrtilnimi izbiralniki z oznako Tg 39. To je prvi izdelek celotne telegrafске centrale, če ne mislimo na posamezne izbiralne enote, ki jih je sicer Iskra izdala tudi že prej.

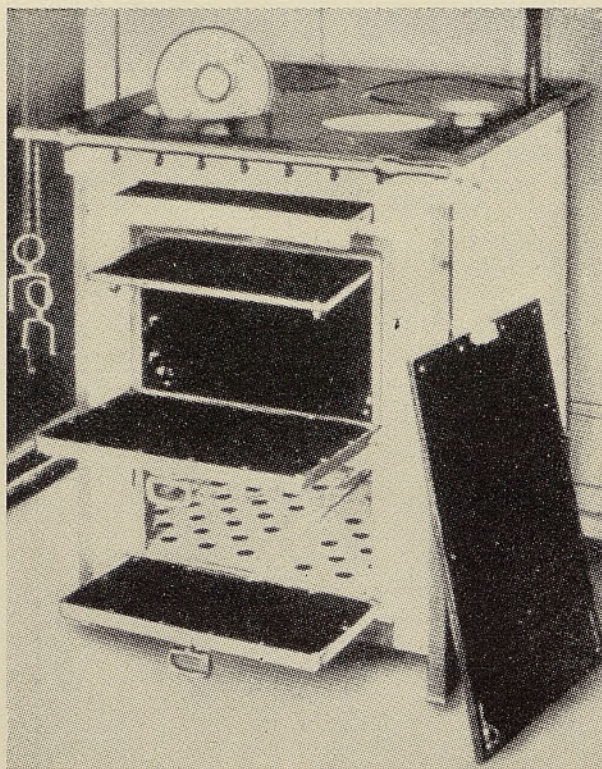
Zanimivo je, da je tak važen datum za Iskro ravno 100 let pozneje, ko se je v svetu proslavil svetovno zgodovinsko važen dogodek. 18. avgusta 1858. leta je namreč bogati ameriški industrijalec Cyrus West-Field naslovil prvo brzojavko preko Atlantika angleški kraljici Viktoriji. To je bil znamenit uspeh tehnike, ki je prevladala razdaljo 3000 kilometrov preko oceana. Kraljica Viktorija je bila vsled tega dogodka tako vzneta, da je takoj še ona poslala preko morja svojo brzojavko predsedniku ZDA g. Georgu Buchananu, ki je za odgovor porabil kar preko sto besed.

Temu uspehu so še sledile razne nevšečnosti, ko je n. pr. po 400 izmenjanih brzojavkah ali 4359 besedah t. j. po 271. brzojavkah iz Amerike in 129. brzojavkah iz Evrope 2. septembra 1858 kabel »obolel« in »odrekel vso poslušnost«, vendar je bil to uspeh, ki je kronal delo poslednjih štirih let. Misel take zveze se je namreč porodila angleškemu inženirju Gisborne, katere je leta 1854 srečal g. West-Field.. Gisborne je namreč leta 1851 že vzpostavil prvo zvezo čez Rokavski preliv med Evropo in Anglijo. Na podlagi tega je 7. marca 1854 nastala »Atlantic Telegraph Company« z osnovno glavnico 2 milijonov dolarjev. K družbi sta pristopila kot znanstvena sodelavca še inženir John W. Brett in profesor William Thomson, pozneje poznan kot znanstvenik Lord Kelvin, oba Faradayeva učenca. Kabel sta prevažali in polagali dve ladji, »Agamemnon« in »Niagara«, prva z evropske, druga z ameriške strani. Polaganju kabla je botrovalo vse polno nevšečnosti, med drugim tudi ta, da se je kabel pretrgal in da je končno zvezo vzpostavila šele tretja ekspedicija, ki je zapustila Queenstown 17. julija 1958.

inju

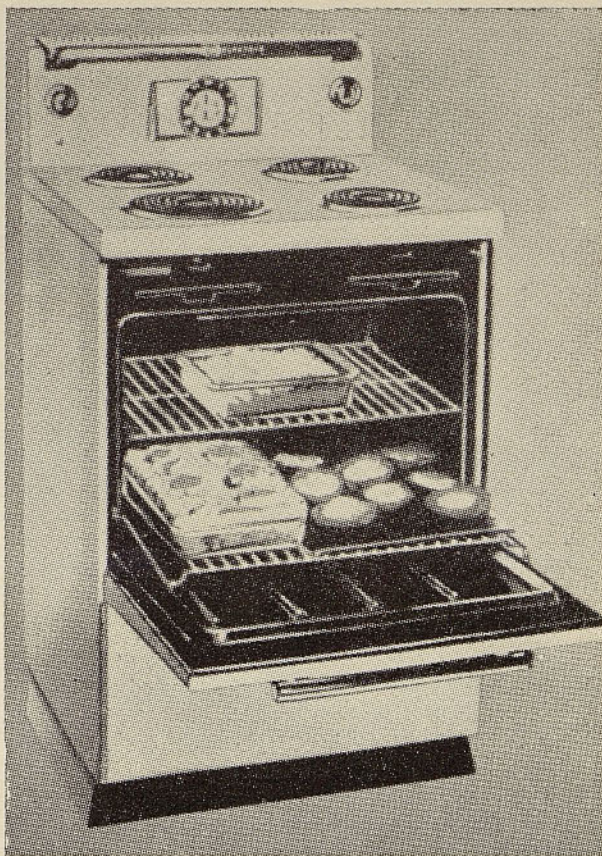
Sodobni električni štedilniki

Kadar govorijo ljudje o električnih štedilnikih velikokrat prevladuje mišljenje, da so te naprave nekaj novega. Vendar je tako mišljenje dokaj zmotno. Zaradi pomembnih prednosti, ki jih ima uporaba električne energije za pripravo jedi, so bili električni štedilniki v uporabi že ob začetku tega stoletja. Vzrok, da se uporaba ni razširila v takem obsegu kot danes, tiči v nekdaj zelo visoki nabavni ceni in visoki ceni za električno energijo. Za takratne razmere so bili, v tehničnem pogledu, štedilniki zelo dobro izdelani. Zato so se skoraj nespremenjeni ohranili prav do danes. Še vedno

Električni štedilnik izdelan v tovarni SIEMENS leta 1914

najdemo podjetja, ki izdelujejo električne štedilnike na povsem klasičen način, le ohišje so prikrojili tako, da ima moderen izgled. Težnja za čim širšo uporabo avtomatizacije, ki je nastala v povojnih letih, pa je privedla najprej ameriške in nato še evropske producente do uporabe avtomatskih regu-

Moderen ameriški električni štedilnik

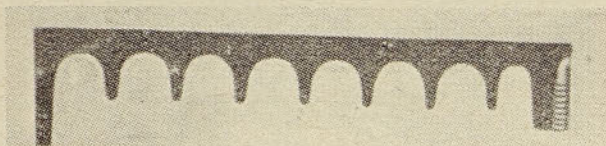
latorjev tudi pri gospodinskih aparatih. Najprej jih opazimo v likalnikih, čez nekaj let pa tudi v štedilnikih. Poleg avtomatskih regulatorjev pa so uvedli še nove oblike plošč, sedem-stopenjske preklopni ke, infra sevalnike, stikalne ure in nekatere druge tehnične izpopolnitve. Žal pa so te novosti in njihove prednosti pri nas le malo znane in zaradi tega tudi premalo cenjene. Zato sem pisal pričujoči članek z namenom, da tiste, ki uporabljajo oziroma imajo namen kupiti sodoben električni štedilnik, vsaj v grobem seznanim z novostmi na tem področju.

Najprej si bežno oglejmo, kako je izdelan klasično grajen štedilnik. Na gornji nosilni emajlirani plošči ima običajno dve ali tri grelne plošče, pokrite z masivnim železnim odlitkom. Vsaka plošča ima dva grelca, katera vključujemo s štiristopenjskim preklopnikom, ki ima naslednje položaje 0-1-2-3. Tudi pečica, ki je nameščena pod grelnimi ploščami, ima dva grelca, ki ju vključujemo s štiristopenjskim preklopnikom.

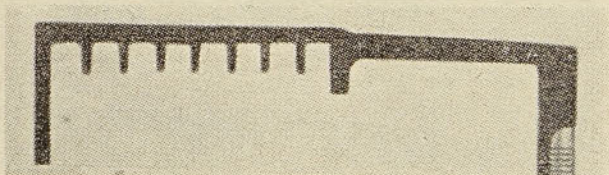
Na takem štedilniku vidimo danes celo vrsto pomanjkljivosti; navedel bom le nekatere. Ker so plošče zelo masivne, potrebujemo precej časa, da se toliko ogrejejo, da jih lahko koristimo. To je posebno neugodno kadar imamo malo časa, pa bi si hitro radi pripravili kako jed. Ko pa potem, ko je jed zavrela želimo zmanjšati temperaturo, preklopimo preklopnik v naslednji nižji položaj opa-

zimo, da temperatura plošče le počasi pada, kar je večkrat neugodno. Tudi dejstvo, da imamo samo tri delovne položaje, ni ugodno, večkrat bi rabili še vmesno stopnjo, da bi dobili odgovarjajočo temperaturo.

Z vsemi navedenimi hibami je obremenjena tudi pečica, le da je pri pečenju še mnogo bolj neprijetno, če ne moremo višine temperature poljubno izbrati.

Masivna litoželezna plošča

Moderna litoželezna plošča

Plošča iz jeklene pločevine z minimalno toplotno kapaciteto

Projektanti sodobnih štedilnikov pa so vse navedene pomanjkljivosti duhovito obšli, poleg tega pa uvedli še niz novosti, zato danes skoro lahko govorimo o popolnosti.

Prvi korak k izboljšanju je bila izdelava tanjše litoželezne plošče. Ker je plošča toplotno zelo obremenjena, zahteva zelo skrbno izdelavo.

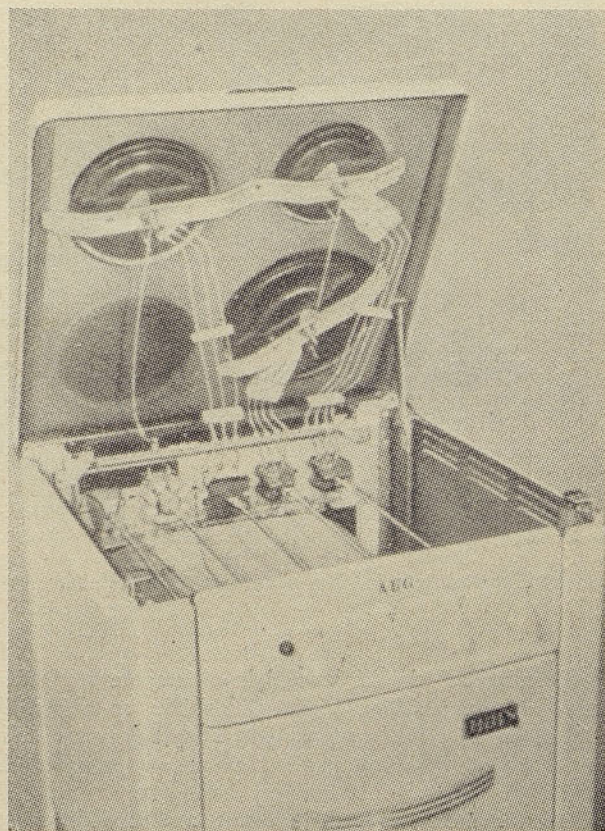
Iz sredine plošče so grelci izločeni s tem namenom, da dobimo na plošči čim enakomernjšo temperaturno porazdelitev. Grelna plošča ni več dvignjena nad nosilno, ampak leži na njej. Prekipni obroč pa ščiti, da prekipela hrana ne uhaja v notranjost. Drugo novost predstavljajo sedemstopenjski preklopniki. Ti so omogočili uporabo treh grelcev v grelni plošči, oziroma šest delovnih stopenj. Prednost, ki jo ima sedemstopenjski stik pred štiristopenjskim, je razvidna iz razpredelnice. Navedena je primerjava za tri plošče različnih premerov. Razlika moči dveh zaporednih stopenj je znatno manjša.

Premer mm	Moč W						Stik
145	800		520		180		štiristop.
	1000	760	520	540	165	100	sedemstop.
180	1200		860		240		štiristop.
	1500	1150	800	350	245	145	sedemstop.
220	1800		1400		300		štiristop.
	2000	1400	950	450	305	200	sedemstop.

Idealna rešitev pa bi bila prav gotovo brezstopenjska regulacija. Ta zamisel je bila uresničena pri hitrokuhalni plošči, ki ima poleg že navedene novosti še to veliko prednost, da v zelo kratkem času doseže delovno temperaturo.

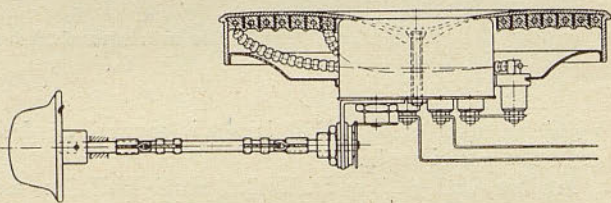
Pri razvoju hitrokuhalnih plošč so šli proizvajalci po različnih poteh, zato najdemo danes na tržišču več sistemov. Najvidnejši predstavniki so Ego, Grossag, Regla in Protodyn. Vse pa lahko delimo v dve skupini.

V sodobnem štedilniku so vsi deli lahko dostopni

Prva izvedba ima še dodatni grelec, ki ima nalogo, da skrajša čas segrevanja. Po določenem času ali pa, ko doseže plošča določeno temperaturo se dodatni grelec avtomatsko odklopi. Značilna predstavnika tovrstnih plošč sta sistema Ego in Grossag.

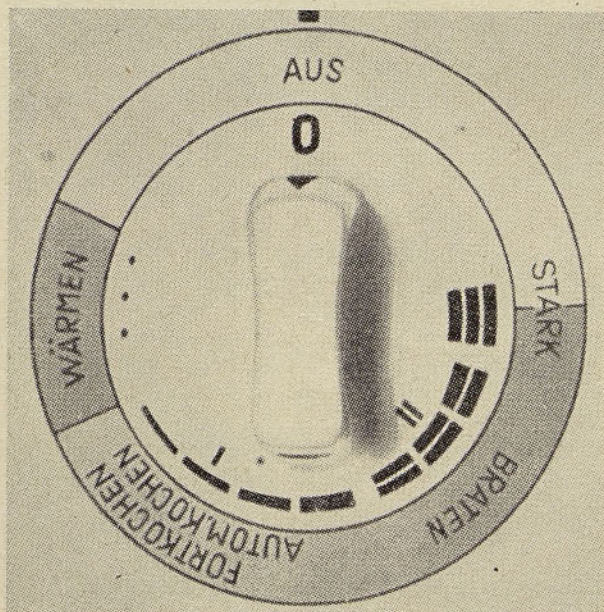
Znatno boljši je sistem Regla, ki se ga poslužujejo tudi tvrdke AEG, BBC, GEA in domača tvrdka EKA. Začetno hitro segrevanje plošče se izvrši, ko je preklopnik v položaju III; v tem položaju je izkoriščena moč 2100 W. S tem, da premaknemo preklopnik iz položaja III, pa preidemo v območje brezstopenjske regulacije od 100 do 1400 W. Avtomatski termični izklopilec ščiti ploščo pred toplotnimi preobremenitvami, zato lahko uporabimo tako visoko priključno moč grelcev.

Avtomatska hitrokuhalna plošča sistema Protodyn

Popolnoma brezstopenjsko regulacijo v celem območju imajo hitrokuhalne plošče, izdelane po sistemu Protodyn. Plošča ima en grelec z veliko priključno močjo, ki ga vključuje poseben regulator. Od razmerja časov, ko je plošča vključena oziroma izključena, zivisi temperatura plošče. Ker pa je to razmerje poljubno nastavljivo, je regulacija res brezstopenjska. Značilen predstavnik je plošča sistema Protodyn. Te plošče vgrajuje v svoje izdelke

Posluževalni gumb hitrokuhalne plošče

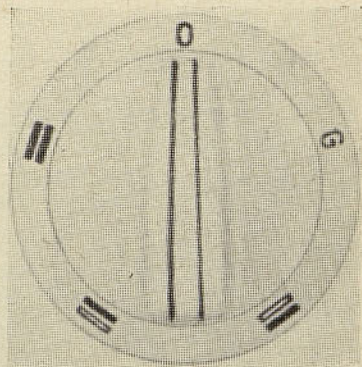

tvrdka Siemens, pa tudi v izdelkih domače tvrdke Standart jo že srečamo.

Grelno navitje je nameščeno na zunanjem delu plošče, njegova priključna moč je 2000 W. V sredini plošče je vgrajen temperaturni regulator. Z njim nastavljamo temperaturo na plošči brezstopenjsko, v območju od 60 do 400 °C. Z uporabo hitrokuhalne plošče so bile osvojene naslednje prednosti: v kratkem časovnem obdobju doseže plošča visoko temperaturo — brezstopenjska regulacija — avtomatska temperaturna prilagoditev — zaščita pred toplotnimi preobremenitvami — izredno gospodarno izkoriščanje energije.

Naslednji element, ki je danes grajen povsem drugače kot pri klasičnem štedilniku, je pečica. Pečica z dvema grelcema, ki jih vključujemo s pomočjo štiristopenjskega pretikala je dnaes že zastarela, zasenčila jo je moderna, avtomatsko krmiljena z brezstopenjsko regulacijo.

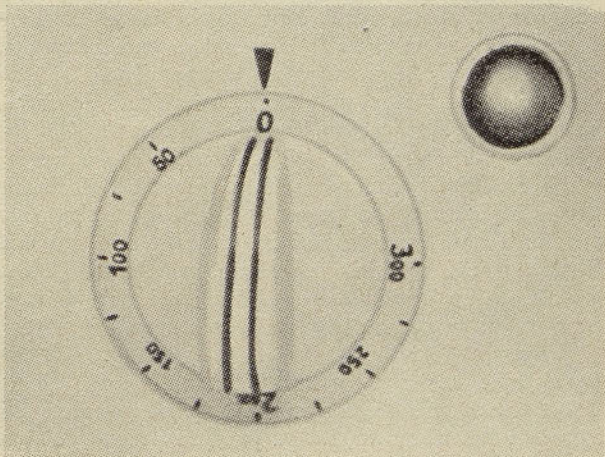
Pečico ogrevata zgornji in spodnji grelec s skup-

Posebni gumb za izbiro grelca v pečici

no močjo največ do 2400 W. Pri starih izvedbah je bila zgornja meja moči 1500 W. Možnost povečanja moči je bila dana z uvedbo temperaturne regulacije, ki prepreči dvig temperature preko do-

Posluževalni gumb regulatorja pečice s kontrolno lučko

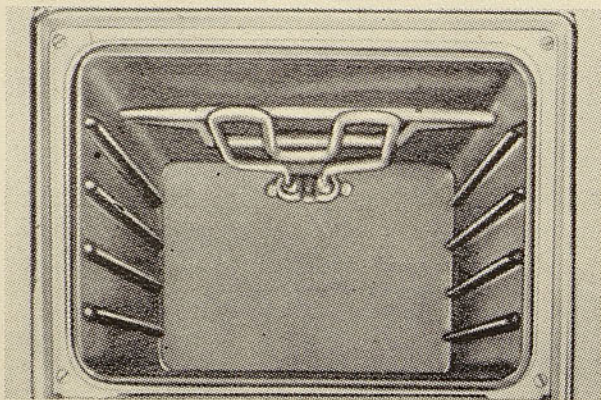

pustnih mej. Z večjo priključno močjo smo dobili možnost, da v pečici mnogo hitreje dosežemo izbrano temperaturo. S posebnim gumbom vključujemo grelce v pečici; imamo možnost, da vključimo oba — samo gornjega — samo spodnjega — ali pa infra sevalnik. To nam nudi možnost, da za vsako jed izberemo najprimernejši način ogrevanja.

Glavna prednost novih pečic pa je avtomatski temperaturni regulator. S pomočjo posluževalnega gumba lahko nastavljamo poljubne temperature v območju 50—300 °C.

Ko vključimo pečico, temperatura v njej naglo narašča, ko pa doseže tisto vrednost, ki smo jo nastavili na posluževalnem gumbu, regulator izklopi vključeni grelec in temperatura v notranjosti pečice prične počasi padati, ko pa pade za nekaj stopinj, regulator zopet vključi grelec. Poleg posluževalnega gumba imamo še kontrolno lučko, ki nam pove, kdaj so grelci vključeni.

Temperaturo lahko tudi tako nizko nastavimo, da v pečici hranimo že kuhane oziroma pečene jedi, da ostanejo tople.

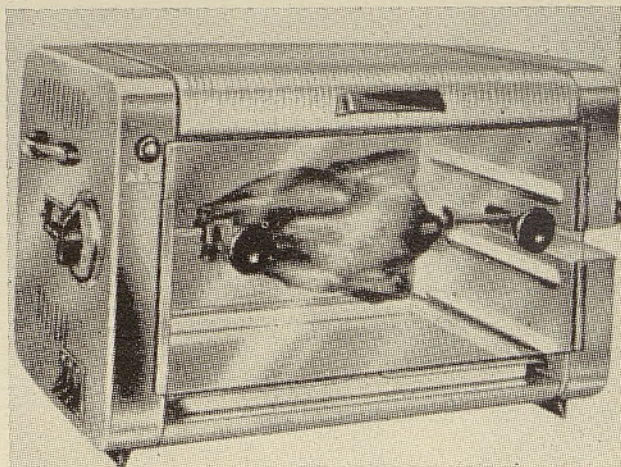

Pečica z vgrajenim infrasevalnikom

S tem, da ima pečica poljubno izbrano stalno temperaturo, ki je neodvisna od nihanja omrežne napetosti, letnega časa in različnih vplivov, ima veliko prednost napram starim pečicam, v katerih je jed velikokrat izpostavljena nevarnosti, da se bo prežgala. Prav gotovo pa je pomembna tudi prednost, da so nove pečice mnogo bolj ekonomične.

V zdanjem času so pričeli vgrajevati še infra sevalnike. Njihova priključna moč je največ 3000 W, običajno pa okrog 1500 W. Uveljavili so se zaradi prednost, ki jih ima pečenje z infrardečimi žarki. Če pečemo meso, bo lepo zapečeno, imelo bo lepo skorjo, ohranilo pa bo sok in bo zato zelo okusno. Tudi pri peki kruha in peciva ima sevalnik prednost v tem, da se pecivo oziroma kruh pri peki mnogo manj osuši in ostane zato dalj časa svež.

Pečice z infra-sevalniki se izdelujejo tudi kot samostojne enote in so tehnično zelo izpopolnjene. Palico, na katero pritrdimo meso, ki ga pečemo, vrti vgrajeni elektromotor, ko pa je meso pečeno, pa nam

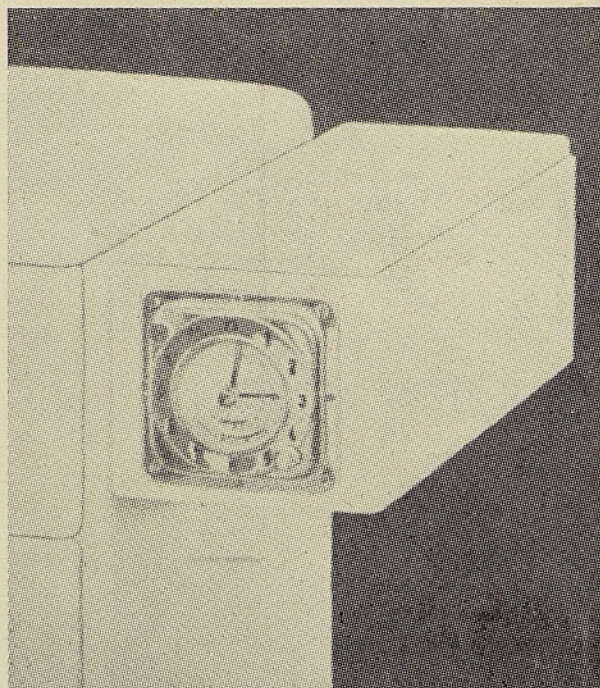
Pečica z infrasevalnikom

vgrajena ura avtomatsko izključi sevalnike. Jed ostane v pečici topla.

Prostor pod pečico štedilnika služi običajno za segrevanje krožnikov ali pa za hranjenje toplih jedi. Navadno ga grejejo grelci pečice, včasih pa ima tudi samostojen grelec, katerega moč znaša okrog 300 W.

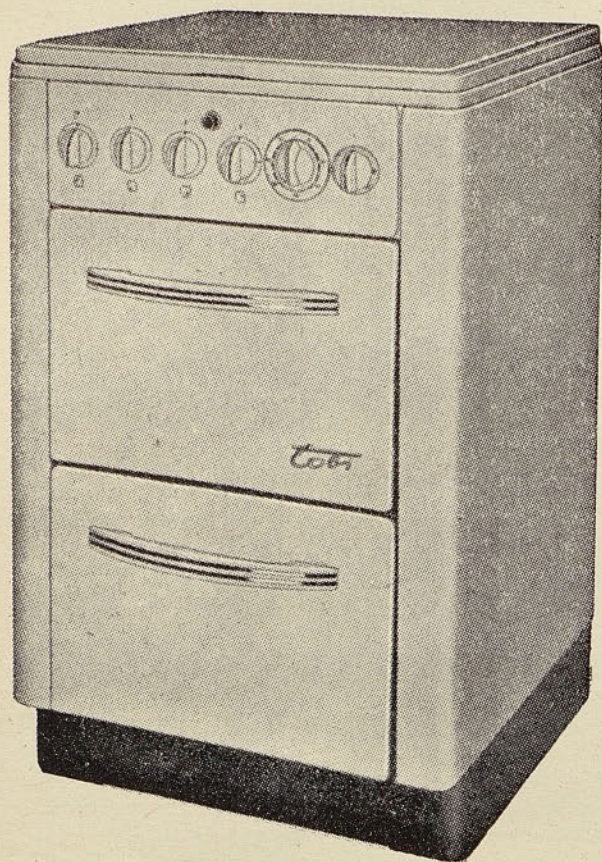
Oglejmo si še nekatere druge novosti sodobnih štedilnikov. Nekateri imajo vgrajene ure, ki imajo različne funkcije. Najenostavnejše dajo po določenem, poljubno izbranem času zvočni signal, ki opozori gospodinj, da je jed gotova. Popolnejše so

Prigrajena stikalna ura, ki v poljubnem času vključi ali izključi štedilnik

stikalne ure, ki po določenem času avtomatično izključijo pečico ali pa ves štedilnik. Druge pa v poljubno izbranem času vključijo štedilnik. To je posebno ugodno za gospodinje, ki so zaposlene. Ko se gospodinja vrne opoldan iz službe, jo čaka doma že skoraj gotovo kosilo. Da moremo pustiti štedilnik vključen brez nadzora, so omogočili že obravnavani avtomatski regulatorji, ki držijo temperaturo štedilnika v določenih mejah.

Štedilniki italijanskega porekla imajo vrata pečice običajno prozorna, na njih pa nameščen kazalčni termometer. Tega pa ne smemo vzporejati s termoregulatorjem, kajti termometer služi le kot indikator.

Sodobno grajen štedilnik, izdelek tovarne TOBI

Zunanje oblike štedilnikov so v zadnjem času gladke in enostavne. Posebno pri štedilnikih domače in nemške proizvodnje. lahko opazimo težnjo po čim bolj preprosti obliki.

Nazadnje pa si še kritično oglejmo izdelke najbolj znanih domačih firm. Tovarna TOBI že dalj časa zalaga naš trg z električnimi štedilniki. Pri prvih štedilnikih tega podjetja smo včasih opazili začetne pomanjkljivosti, grajeni so bili zelo preprosto in brez tehničnih novosti. Pri štedilnikih, ki jih je dala tovarna TOBI na trg v zadnjem času, pa lahko opazimo velik napredek. Izdelava je znatno boljša, ni težko spoznati, da je bila pri projektiranju osnova

težnja izdelati sodoben štedilnik, ki bo tudi ob inozemski konkurenci iskan na trgu. Novost na Tobijevih štedilnikih je hitrokuhalna plošča, avtomatična regulacija temperature v pečici, stikalna ura itd.

Tudi domači podjetji EKA in STANDARD se z uspehom uveljavljata na tržišču; dosti elementov, ki jih vgrajujeta v svoje štedilnike je uvoženih, nabavljeni so bili pri vodilnih tujih firmah. Mirno lahko trdimo, da so izdelki teh tovarn grajeni po sodobnih načelih. Ker pa ohišja doma izdelanih štedilnikov včasih niso ravno najboljše emajlirana, niso pri povprečnem kupcu zadosti cenjeni.

Najprej na ameriškem, zadnje čase pa tudi na evropskem tržišču opažamo električne štedilnike, ki jih imenujejo štedilniki bodočnosti. To so elektronski štedilniki. Njihova velika prednost je v tem, da je še tako zahtevna jed kuhana oziroma pečena v nekaj minutah. Seveda pa imajo za enkrat ti štedilniki še pravljično visoko ceno. Le če se bo kupna moč znatno povečala in bo uvedena masovna proizvodnja teh štedilnikov, potem bodo imeli mogoče dosegljive cene.

Zaradi zanimivosti še nekaj podatkov o elektronskih štedilnikih tovarn Neff und Junker: valovna dolžina 12,4 cm — priključna moč 7000 W — hlajenje cevi za tekočo vodo.

IMK

Elektronski štedilnik tvrdke NEFF und JUNKER

Izobraževalni CENTER

Sodobni stroji, orodja, vozila, zgradbe, rakete in vse mogoče koristne in nekoristne stvari, s katerimi danes razpolaga človek, so brez dvomno vredne obudovanja. Dnevno se seznanjamo z vedno novimi dosežki tehnike in znanosti. Dnevno pa tudi delamo zelo grobo napako ali pravilneje, smo krivični. Krivični namreč zato, ker občudujemo le dela ljudi, zelo malo pa se zanimamo za človeka, ki vendar vse to ustvarja in za njegovo izobraževanje.

S tem ne mislim reči, da se pri nas ne misli na delovnega človeka, nasprotno, dana nam je vsa možnost, da to skrb čim pravilneje izkoristimo.

Časi, ko je bil koristnik proizvodnih sredstev posameznik, edina metoda za doseg večje storilnosti pa bič — so že zdavnaj za nami. Danes se večja storilnost uspešno dosega z manjšimi fizičnimi napori, toda z temeljitejšim znanjem. Seveda pa mora biti tudi delo organizirano tako, da ima posameznik pred seboj le tolikšen zalogaj, ki ga zmore.

Letos avgusta je v naši tovarni pričel z delom izobraževalni center. Le-ta ima eno samo nalogo — skrbeti za izobrazbo članov kolektiva. Napačno bi bilo, če bi rekli, da avgusta za izobrazbo ni bilo nič storjenega, toda dejstvo je, da se je dejavnost na tem področju sedaj močno razširila in se izvaja smotrnejše. IC je v svoji primerno urejeni „delavnici“ organiziral „uvajalni seminar“. Namen seminarja je, da vse novo sprejete uvede v delo oziroma jih se znani s tovarno, delovnim procesom in kolektivom. Lahko bi rekli, da se deli na tri osnovne dele: splošni, ožji in na praktično priučitev za delovno mesto. V centru se poslužujejo vseh sodobnih učnih pripomočkov, kot kinoprojektorja, epi-diaskopa, dia-projektorja, magnetofona, flanelograma, strojev, ročnega orodja, primerno urejenih delovnih mest in tudi stare dobre črne table s kredo. Nadalje skrbimo za smotrno uporabo raznih obrazcev, pravilnikov, navodil zaščitnih sredstev, značk, garderobnih omarič in vseh mogočih drobnarij. Posneli smo že tudi naš prvi dia-film „Red na delovnem mestu“.

Torej: Sprejemamo skupino po določenih rokih. Vsaka skupina pride v center po opravljenem vpisu v personalnem oddelku, zdravniškem pregledu in psihološkemu testu. Da bi bilo pridobljeno znanje posameznikom čim bolj koristno, poteka seminar po učnem programu, ki ga prouči tudi Strokovni svet.

Važnost mnenja Strokovnega sveta nam zagotavlja dejstvo, da člani Sveta vodijo sektorje tovarne in se zato vsakodnevno srečujejo z vso problematiko. Med vsemi težavami ne gre podcenjevati problema strokovne vzgoje. Svet sestavljajo: sekretar podjetja, šef priprave dela, šef proizvodnje, šef razvojnega biroja, šef organizacijskega biroja, direktor IKS in šef personalne službe.

Program uvajanja podajajo razni tovariši iz tovarne in instruktorji IC; sestoji pa se iz naslednjih tem:

- Pojasnila v zvezi z delom IC
- Splošne informacije o podjetju
- Zakon o delovnem razmerju in tarifni ter premijski pravilnik
- Družbeno gospodarsko upravljanje
- HTZ — pravilnik in zaščitna sredstva
- Osebna higiena
- Požarna varnost
- Tehnična dokumentacija delavnic
- Ogled ISKRA filma in ogled tovarne
- Risbe
- Red v delavnicah in na delovnem mestu
- Prikaz in opis produkcijskega in montažnega drobnega orodja
- Ogled in pomen strojev
- Uporaba meril
- Ponavljanje podane snovi
- Splošno obdelovalna praktična vaja
- Splošne praktične vaje za delavce namenjene v montažo.

Pri uvajanju pazimo na to, da vsak ostane v centru toliko časa, kolikor je potrebno, da pridobi znanje za opravljanje dela na njegovem bodočem delovnem mestu. Pri tem mislimo na znanje, ki ga posamezniku lahko nudi center pod sedanjimi pogoji.

Pred odhodom na delovno mesto izpolni vsak novo sprejeti „Vprašalni list“ na katerem anonimno odgovori na 8 vprašanj. Odgovori so namenjeni izboljšanju dela v centru.

Tako izpolnjenih vprašalnih listov imamo do sedaj 144, iz katerih Vam navajamo nekaj značilnih odgovorov:

„Zelo sem zadovoljna, ker takega sprejema še nisem doživela.“

„Zame je bilo vse to novo, saj sem bila prvič v takem izobraževalnem centru. Ostal mi bo v trajnem spominu.“

„Želim, da bi vsakega delavca sprejeli s takim veseljem, kakor so sprejeli našo skupino.“

„Uvajalni seminar ob sprejemu novih delavcev je zelo napredna poteza tovarne.“

„V tako kratkem času dobiti toliko vpogleda v ustroj dela, je res nekaj posebnega.“

„Kaj takega nisem pričakoval. Začuden sem bil, saj še nikjer nisem videl toliko skrbi za delovnega človeka.“

Odgovora z odklonilnim stališčem do dela v centru doslej še nismo prejeli.

Navedli smo le delo centra v zvezi z uvajalnim seminarjem, prihodnjič pa bomo povedali nekaj o strokovnem izpopolnjevanju članov kolektiva.

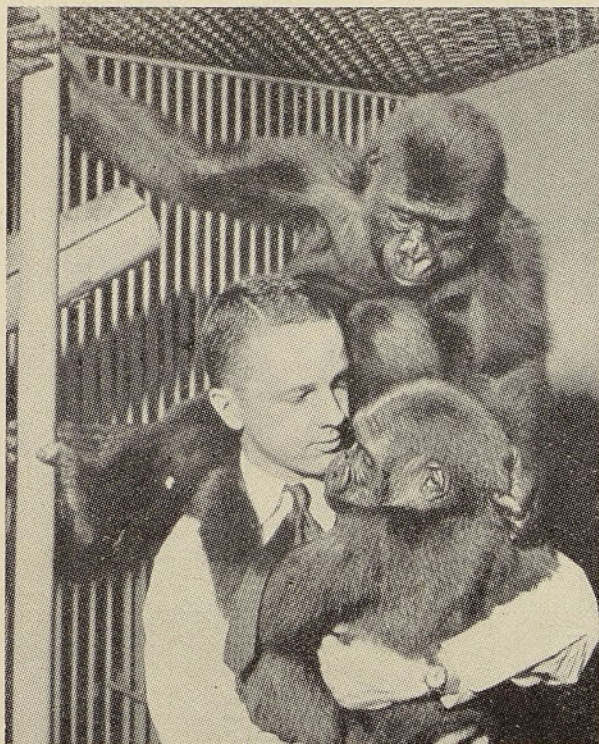
Anekdota iz Beograda

Glavno mesto naše Zvezne republike Beograd se z velikimi koraki modernizira, širi in spreminja svoje lice ter raste v moderno milijonsko mesto. Širijo cestišča ulic, podirajo stare in neprimerne hiše in namesto njih grade moderne deset in več nadstropne stavbe, trolejbus in avtobus odrivata iz prometa tramvaj. Semaforji opravljajo službo prometnika na važnih križiščih, saj promet je resnično velemeden, ki ga more regulirati samo prometnik, ki mu pri tem njegovem delu pomaga tehnika. Sploh se vidi povsod sledove tehnike.

Vse drugače kot Beograd pa so Beograđanke. Ogromno mladih deklet, posebno takih, ki jih še oko nerado neha božati, se ne šminka. Naj Vam na uho povem razloge? Pametne so, mlade in lepe, takim se pač res tudi treba ni. Tudi v naši tovarni je pametnih, mladih in lepih deklet precej več, kot mislijo, le premazane so, pa jih ne opazimo oziroma ne ločimo drugo od druge.

Vendar ni to tisto, kar sem hotel povedati. Svetujem Vam le: Varujte se Beograđank! Mene je ena okradla in to občutno. Ni bila ravno lepa, niti simpatična (pa tudi pijan nisem bil) — le zelo dolgo roko je imela. Zgodilo pa se je takole: Kot dober prebivalec naše stare in utrujene Zemlje, sem šel na obisk k daljnim sorodnikom (prosto po Darwinu) v beograjski zoološki vrt. Bila je vročina in »sorodnice« so mirno lizale sladoled, ki so jim ga nudili občudovalci. In tako sem jaz z zanimanjem opazoval, kako bivši prebivalec — državljani ne vem katere afriške države in pragozda liže proizvod civilizacije, mi šimpanz, najbližji homo sapiensu, sune z nosa očala in hajdi z njimi na najvišjo vejo! Tam si jih je nekaj časa natikala na svoj nos, vsem okrog stoječim v neverjetno zabavo in v žalost meni, nato pa jih je zlomila, da so izpadla stekla in se na cementu razbila. Vse je bilo tako hitro opravljeno, da nihče okrog stojećih niti ni opazil, komu je opica ukradla očala in tako je bil njihov lastnik obvarovan škodoželjnega smeha — in do smeha mi prav res ni bilo. Še enkrat je bil potrjen star in resničen prговор: »Žlahta je strgana plahta.«

Si

VAM, MLADI PRIJATELJI...

ki želite na izletih, potovanjih in taborjenjih spoznati svojo domovino, njena bogastva in lepote, kulturno-zgodovinske znamenitosti, ljudi in njih običaje...

ki hočete poceni in prijetno preživeti dopust v najlepših krajih naše domovine...

ki z nemirom v srcu čakate na dan, ko boste zopet odrinili v neznane kraje in uživali lepote našega sinjega Jadrana, vrtoglavih višin naših gora, občudovali divjino bosenskih gozdov, kristalnih jezer, nepreglednih polj Panonske nižine...

ki čutite željo po lastni izobrazbi in želite združiti koristno s prijetnim

velja poziv: »PRIDITE V NAŠE VRSTE!«

Družina Počitniške zveze »ISKRA« Vas obvešča, da pričenja z dnem izida te številke glasila »Iskra« z obnovo članstva za leto 1959.

Počitniška zveza nudi svojim članom:

- skupinska potovanja, turneje in ekskurzije v vse kraje naše domovine;
- opremo za izlete, taborjenja in letovanja (šotore, odeje, razno opremo itd.);
- bivanje in počitek v številnih letoviščih, v najprivlačnejših krajih Jugoslavije;
- prenočišča in prehrano po najugodnejših cenah v sprejemnih centrih in domovih Počitniške zveze, ki so v vsakem večjem kraju;
- 75 % popust na železnici, rečnem in pomorskem prometu za skupino petih članov v obdobju sezone (od 15. junija do 30. septembra) a izven tega časa 50 % popust za neomejeno število potovanj.

Član je lahko vsak mladinec ali mladinka od 15. do 25. leta (če aktivno dela v organizaciji, lahko tudi več). Članarina znaša 240 dinarjev letno. Nove člane sprejemajo vsi poverjeniki družine po oddelkih, stari člani in tovarišica Elica Hariš, predkalkulacija, telefon 312.

Spoznavaj domovino — še bolj jo boš vzljubil!

Roman Vitez

Vino modruje...

Danes pa se oglašam tudi jaz. Navadno mi ne daste, da bi govoril, ker Vam sam razvežem jezik, da govorite vi.

Moje ime je vino, zdaj prvovrstna kapljica, drugič navaden cviček, tretjič pokvarjena brozga.

Na zemlji me poznajo že več tisoč let. Pridelujemo me iz raznih sadežev. Najboljši moji proizvodi pa so iz žlahtnih vinskih trt.

Ne vem, kaj vam je ljudem na meni najbolj všeč. Moji predhodniki sadni sokovi in vinski sokovi so vendar mnogo slabši od mene. Danes, ko se že dobijo sokovniki, bi vendar lahko uživali sveže sokove in jih konzervirali tudi za zimo. Napačno je, da nezavrelih sokov ne uživate v večji meri, ker le ti vsebujejo redilne snovi in vitamine.

Vem, vem. Na meni vam je najbolj všeč prijetno razpoloženje, ki vam ga pričaram. V veselih in žalostnih urah segate po meni in pričakujete od mene razvedrila in tolažbe. Pa ste v zmoti.

Jaz samo nisem krivo in vam nimam namena škodovati. Če pa so med vami ljudje, ki nimajo dovolj močne volje in ki ne vedo, da koristim le v majhnih količinah, pa res ne morem pomagati. Zapomnite si to, da imate v pogledu uživanja opojnih pijač svojo usodo sami v rokah in da z nezmernim uživanjem alkohola sami uničujete zdravje.

Moja koristnost je v primeri s strupenimi učinki, ki jih povzročam, zelo malenkostna. Nekateri mislijo, da povečam telesne in duševne sposobnosti. Toda to ni res.

Če imaš dobro hrano, Ti v zmernih količinah ne bom škodovalo. Če me pa uživate malo več, vam dajem občutek, da ste duševno in telesno bolj sposobni, bolj pogumni in da precenjujete svojo osebnost. Razne preiskave v tem smislu pa pokažejo ravno obratno. Alkohol namreč hromi hitro in natančno čutno zaznavanje in nas onesposobi za naglo presojo trenutnega položaja. Zato vam odsvetujem, da bi opravljali odgovorno opravilo po večjem zauživanju alkohola, če hočete, da ne bo prišlo do kakršnekoli nesreče.

Kdor se mi pa ne more odreči in me trajno uživa čez mero, pa postane kronični alkoholik. Gorje njemu in njegeovi okolici! Po navadi zabredejo v alkoholizem ljudje, ki nimajo trdnega značaja in so neresni ter nepremišljeni. Kmalu tak človek telesno in duševno propade in postane velik škodljivec človeške družbe. Zdravniki tudi najdejo pri takih ljudeh kvarne spremembe na notranjih organih — na prebavilih, na jetrih, ki največ trpijo pri nezmernem uživanju tega strupa in kasneje na srcu, živčna vnetja se pojavljajo in nastopijo še duševne motnje v obliki napadov besnosti. Dostikrat pa se tak človek uvrsti v družbo hudodelcev.

Vem, marsikdo med vami, delovni ljudje, misli, da brez opojnih pijač dela ne zmore in da je učinek pri delu večji če ga malo srkne vmes. To pa ne drži. Zakaj? Pri telesnem delu trpi največ srce in zato mora biti njegovo delovanje čim bolj neovirano, da lahko zadosti velikim zahtevam pri telesnem delu. Če pa uživamo poleg tega še alkohol z njegovimi strupi, bo obremenitev srca še večja in ne bo zdržalo toliko naporov ter bo začelo počasi pešati.

Zato tudi zate, telesni delavec, velja navodilo, da smeš uživati alkoholne pijače šele po končanem delu in tudi takrat ne na prazen želodec in le v zmernih količinah.

S tem končujem. Tistim, ki bodo mojim besedam verjeti in me uživali zmerno, bom v okrepčilo, drugim pa, ki nimajo trdne volje in so slabiči, bom v nesrečo in škodo. Kdor si ne da dopovedati, mu ni pomoči.

Marija Sušnik

Kratek seminar

na Pokljuki

Foto: Slavec

Udeleženci seminarja na Pokljuki

Konec septembra letos je bil na Pokljuki v Športhotelu tridnevni seminar o vprašanjih delavskega samoupravljanja, delovnih odnosih in o vprašanjih finančnega in komercialnega poslovanja podjetja ter o planiranju v podjetju. Udeležilo se ga je devetnajst članov upravnega odbora in njegovih komisij in nekaj članov delavskega sveta. Seminar je bil vseskozi dobro organiziran in so njegovi obiskovalci in predavatelji zadovoljni in ga lahko smatramo za zelo uspelega.

Si

Ali Vas zanima . . .

MODERNE

učne metode

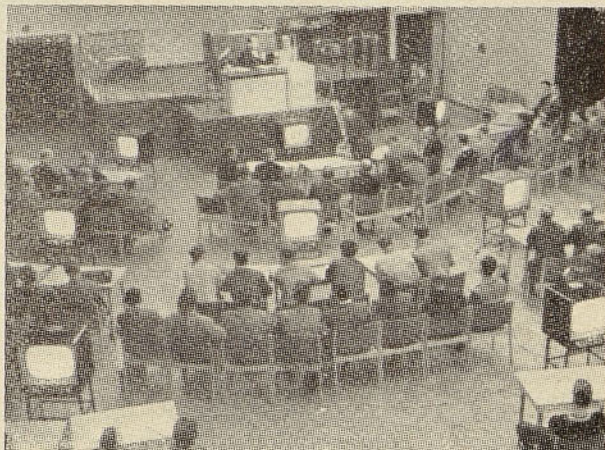
— da ima od (evropskih) držav »telex« brzojavnih zvez (stanje v januarju 1958 po podatkih UJT št. 7/58) z inozemstvom:

Avstrija	141	
Belgija	220	
Bolgarija	4	(2 z Jugoslavijo in 2 z Madžarsko).
Češkoslovaška	55	
Danska	181	
Finska	54	
Francija	239	
Italija	68	
Jugoslavija	32	(5 z Avstrijo, 2 z Bolgarijo, 1 s Francijo, 2 z Madžarsko, 3 z Nizozemsko, 1 s Poljsko, 3 z Veliko Britanijo, 3 s Švico, 1 s Češkoslovaško, 1 z ZSSR in celo 10 z Zapadno Nemčijo).
Madžarska	57	
Norveška	122	
Vzh. Nemčija	49	
Romunija	2	(z Madžarsko).
Španija	12	
Švedska	198	
Švica	241	
Vel. Britanija	394	
Poljska	32	
Zap. Nemčija	739	
ZDA	80	
ZSSR	17	(2 s Finsko, 2 z Madžarsko, 2 s Poljsko, 3 z Vzhodno Nemčijo, 2 z Zapadno Nemčijo, 2 z Veliko Britanijo, 3 s Češkoslovaško in 1 z FLRJ).

— da torej FLRJ ni na zadnjem mestu, saj ima najmanj mednarodnih telex zvez (Brazilija (1 z ZDA), v Evropi pa Romunija,
— da se nam po tej strani obeta še precej dela.

inju

Kot nam je vsem znano, želimo tudi pri nas vnesti med razne vzgojne prijeme in metode novega duha, nove sisteme in podobno. Zanimivo je, da najdemo take težnje tudi drugod po svetu. Eno takih je prikazano na sliki.

Pri tehničnem pouku je večkrat treba kazati skice, drobne predmete, način obdelave ali rokovanja, kar pa je v običajnih šolskih dvoranah težko za veliko število slušateljev. Po modernem načinu in s pomočjo televizorjev pa slušatelje porazdelimo na skupine, kjer vsaka skupina gleda predvajanje enostavno in neposredno na najbližjem televizorju.

inju

Okrevanci v CRIKVENICI

Foto: B. Dežman

Naši okrevanci gostje jeseniških kovinarjev — Iskreno prijateljstvo med našimi in jeseniškimi okrevanci — Prelep počitniški dom in odlična postrežba — Primerjava z Ankaranom —

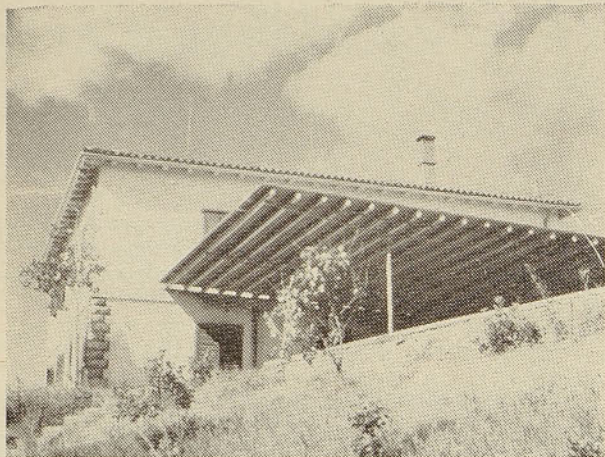
Kot lani, je tudi letos omogočil Zavod za socialno zavarovanje okraja Kranj, 12-dnevno okrevanje ob morju. Okrevance je izbrala zdravniška komisija, stroški pa so bili kriti iz preventivnega fonda.

Letos je zdravniška komisija poizkusila z delno zamenjavo med jeseniškimi kovinarji in člani našega kolektiva, tako, da je odšlo 20 Jeseničanov v naš počitniški dom v Ankaranu, 20 naših okrevancev pa je sprejel počitniški dom jeseniških kovinarjev v Crikvenici.

Zamisel o zamenjavi je bila dobra in vredna vse pozornosti tudi v sledečem letu. Ljudje so se pogovorili o delu te in one tovarne, istočasno pa so se družabno razživeli in med seboj spoznali, tako, da so bili dnevi vedno prekratki.

Sestra Noč Julijana iz jeseniške ambulate, ki je bila določena za nadzorstvo okrevancev, je poslala Upravi naše ambulate pismo, kjer med drugim piše sledeče:

»Moja naloga je bila, da skrbim za red, disciplino in zdravstveno stanje okrevancev, kar mi je s sodelovanjem vseh uspelo. V dokaz zato lahko navedem, da je narasla teža vsakega posameznika, tako Kranjčanov, kot naših — povprečno za 2.60 kg. Največji porast teže je bil 5 kg pri kranjskih in 4.5 kg pri naših okrevancih. Med okrevanci obeh tovarn se je razvijala izredna družabnost in iskreno prijateljstvo. Poleg raznih družabnih iger jim je bilo največje veselje — skupno prepevanje.

Naš počitniški dom v Ankaranu

Dnevno so imeli 5 obrokov hrane, z visoko kalorično vrednostjo zlasti glavnih obrokov. Predpisano jim je bilo popoldansko spanje ter večerni počitek ob 22. uri, kar je vsekakor zelo pozitivno vplivalo na njihovo zdravstveno stanje.

Namen okrevanja je bil dosežen, saj so se vsi okrevanci vrnili spočiti in okrepljeni, tako, da so bila vložena finančna sredstva, koristno uporabljena.

Tako je napisala sestra Julka Noč. Kaj pa pravijo naši okrevanci? Vsi — brez izjeme, poznajo samo besede zahvale vsem, ki so pripomogli, da je bilo bivanje v Crikvenici res prijetno, kot jih malo poznamo: prijaznost osebja, posebno tovarniša upravnika, uvidevnost in požrtvovalnost sestre Julke, kot tudi iskreno tovarištvo vseh Jeseničanov.

Bo zadela v črno?

Kaj pa dom?

Kdor pozna samo naš Ankaran in pa šotore v Moščenški Dragi, ta ne ve, kaj je pravi počitniški dom. Dom jeseniških kovinarjev stoji tik ob morju, s čudovito plažo, odmaknjen od mesta 20 minut, kjer ima vsakdo mir, vode in sonca pa na pretek. Dom ima lepe sobe s tekočo vodo in lepo urejeno jedilnico. Vse sanitarije so brezhibne. Kar je mladih, ki želijo tujo družbo in ples imajo v četrtr ure oddaljenem hotelu vsega na razpolago. Sprehod ob večeru kamorkoli, pa je sila romantičen in poetičen.

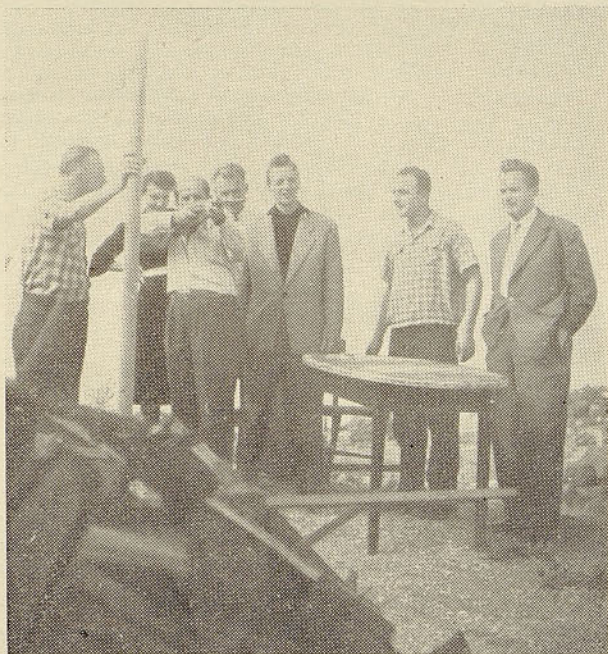
Ta dom, je res za oddih, hrana je odlična, strežnice pa vedno nasmejane. Upravnika skoraj ne vidiš, čutiš pa povsod močno roko, ki bedi nad redom, disciplino in dobrim počutjem.

Čas sem imel in premišljeval: v Crikvenici je mnogo počitniških domov; videl sem skoro vse — in ne samo tam, tudi drugje. Primerjal sem te domove z našim Ankaranom in s šotori v Dragi. Ankaran je dobil vedno najmanjše število točk. In, še sem primerjal: okrevanci v Crikvenici so se okrepili do 3 kg v 12 dneh; v Ankaranu?... Nič!

Ce začnemo problem Ankarana v naši tovarni, ponavadi sliši modre in stroge besede: »O tem se ne debatira! Kar je, je!«... Sredstva pa se še vedno vzdavajo, čeprav je 80 odstotkov ljudi proti temu.

Se je čas. Tovarna »Iskra« ne sme biti zadnja, ki skrbi za dobro počutje delavcev med dopustom. Počitniški domovi morajo biti v prvi vrsti namenjeni za oddih in okrepitev, ne pa za naporno hojo »gor in dol« pod vročim jadranskim soncem.

Iver

Tudi na letovanju je streljanje prijetno razvedrilo

Ko bi tudi mi imeli tak moderen čoln?...
(Iz razstave na Beograjskem sejmu)

VRTNARSKA SERVISNA SLUŽBA

Letos s 1. februarjem je bil ustanovljen poseben oddelek z nalogo, da napravi naše okolje in naše prostore, kjer se zadržujemo in delamo, prijetnejše, kulturnejše. Ta oddelek, ki skrbi za oplešavo tovarniških prostorov je pravzaprav nekak servis tovarniške vrtnarije.

Uspehi niso izostali. Naše dvorišče je dobilo lep izgled, pa tudi naši oddelki, delavnice, montaže in pisarne so se začele zanimati za usluge tega servisa. Vodje oddelkov so se posvetovali s tovarniškim vrtnarjem, kako naj z zelenjem in rožami opremijo delavnice. Prvi je napravil načrt tov. Rajgelj, vodja splošne montaže, naročil je v mizarski delavnici stojala in jih dal pritrditi na stebre in stene po vsej montaži. Rože je dobavila vrtnarija in veselje je gledati dekleta, ki dnevno zalivajo in gojijo ter skrbje za zaupane jim cvetice. Vrtnar pa kot nekakšen zdravnik pregleda, kako rože uspevajo, kajti treba je marsikatero tudi presaditi, če se ne počuti dobro, odnosno, jo mora celo

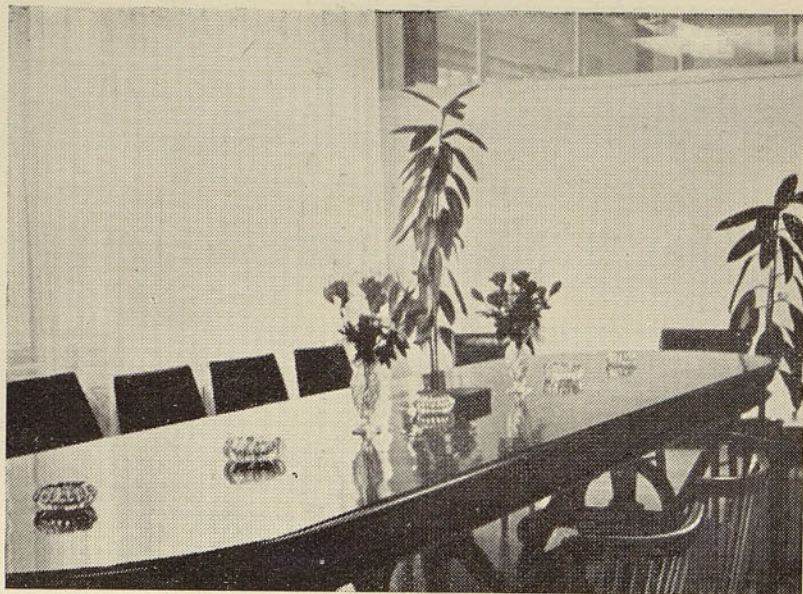
odnesti v vrtnarijo, kjer jo polagoma spet pozdravijo. Seveda takoj prinese novo na izpraznjeno mesto, da ne bi kazilo izgleda, in da ne bi bila dekleta brez rož.

Ta pobuda splošne montaže pa je sprožila tekmovanje med oddelki, kdo bo imel lepše prostore in servisna služba je dobila obilo dela, obilo prijetnega in z njim tudi vsestransko opravičilo svoj obstoj.

Sedaj, ko imajo skoraj vsi oddelki rože in zelenje v svojih prostorih, Vas vodja

servisne vrtnarske službe prosi, da redno zalivate zaupane Vam cvetice, da takoj pokličete vrtnarja, če opazite, da se kakšna roža ne počuti dobro. Vedeti moramo, da so cvetice tudi živo bitje, ki ga je treba varovati, in ohranjati.

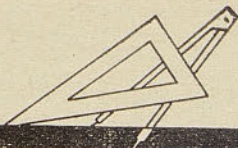
Vrtnarsko servisna služba je letos opravila tudi zelo zahtevno delo, kajti uspešno je dekorirala sejmske prostore naše tovarne na Gorenjskem sejmu v Kranju, na sejmiš v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu in Mariboru. Jože Zaplotnik

Prijeten izgled sejne sobe. Foto: Stane Abe

Okrevanci, ki nam je bilo omogočeno okrevanje v Bohinjski Bistrici, se toplo zahvaljujemo sindikalni podružnici tovarne Iskra, zdravnikom in vsem tistim, ki so kakor koli pripomogli, da nam je bilo omogočeno okrevanje.

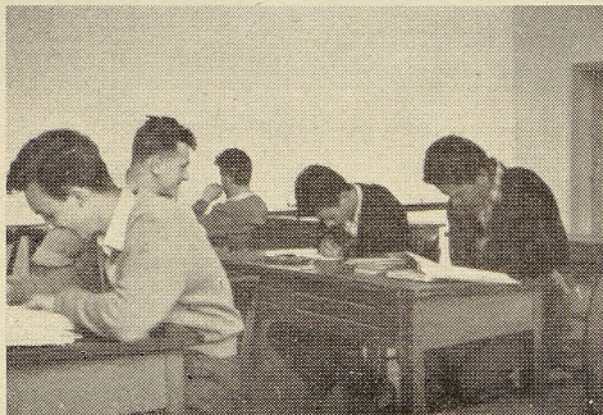

IZ ZAKLJUČNIH IZPITOV

Še nekaj dni smo imeli do tistega dne, ko bomo stopili pred komisijo in pokazali svoje znanje, ki smo ga pridobili v dveh letih.

Vsi smo se prav te dni, pred zaključnimi izpiti, počutili tako, kot da prav nič ne znamo, ko smo prelistavali svoje

knjige in zvezke in iskali v njih, kar še mogoče ne znamo. Vsi nervozni smo se spraševali, ali kaj znamo ali ne? Morda bo šlo, morda ne? Vsi pa smo mislili, da so takšni in podobni izpiti res velika loterija. Prav mi iz elektrooddelka smo bili kar malo na slabšem od kovinarjev, namreč naš izpit se je vlekel, reci in piši, celih 14 dni. Najprej praksa, nato pismeni in končno še ustmeni del izpita. Te misli smo imeli stalno v glavi in komaj čakali, da bo že enkrat konec.

Pri praktičnem delu izpita je bilo res prijetno, naj se kar izdamo, celo prepevali smo in se veselili, kakor da sploh ne bi delali izpita, ampak da smo spet vsi skupaj po dolgem času.

Sledil je še zagovor in čakati smo morali ves dan, da smo opisali pismene naloge iz matematike in slovenščine. Res matematika je prav slabo izpadla, skoraj vsi pa smo bili kandidati za ustmeni izpit iz matematike.

Res, kolikor se je dalo smo nestrpno čakali, kdaj bo končano, da bomo lahko svobodno zadihali in stopili na prvo stopnico življenja. Pa tudi to je minilo in prišel je dan, ko smo se nekateri veselili, drugi pa so žalostnih obrazov odhajali domov, ker jim ni uspelo. Morda je bilo znanje res premajhno ali pa so imeli smolo in tako se bodo še enkrat potili pred komisijo in skušali doseči to, kar smo nekateri že.

Tisti pa, ki smo izpit opravili uspešno, se veselimo vračamo domov in z majhnim ponosom, vendar tudi s prepričanjem, da to še ni vse, da se moramo še strokovno in pa tudi moralno izpopolnjevati.

M. Z.

Rokometaši IKŠ spet tekmujejo

Ni dolgo tega, kar je padla zavesa na rokometnih igriščih v spomladanskem delu tekmovanja in že smo sredi nove tekmovalne sezone. Tudi letos se je mlado moštvo IKŠ »Iskre« prijavilo za tekmovanje v rokometu z upanjem, da doseže prav takšen uspeh kot ga je preteklo tekmovalno sezono. Letos bo ta naloga za mlade rokometase malo težja, saj je večje število ekip, katere so tudi po kvaliteti napredovale in bo trd oreh vsaka ekipa za to mlado moštvo, saj znaša povprečna starost igralcev komaj 17 let.

Pa pogledjmo s kom so že in s kom bodo še igrali rokometasi Industrijske šole.

Prvo srečanje so imeli z ekipo Storžiča na Golniku in so srečanje odločili v svojo korist 25:13, res lep rezultat. Najtežja tekma doslej je bila nedvomno s prvo ekipo Mladosti in so jo izgubili z rezultatom 9:28. Ni padla morala pri igralcih, vsi so se zavzeli in z združenimi močmi šli na športno polje v borbo za točke proti novim, se bolj resnim nasprotnikom. Sledila je res lepa zmaga nad izbrano ekipo Planike iz Kranja. Rezultat tekme je bil 16:12. Za nami so torej tri kola tekmovanja. En poraz in dve zmagi, res lepa in ugodna bilanca. Kar tako naprej in lahko bomo

videli na koncu tekmovanja ugoden plasman na lestvici. Mlade rokometase čakajo še štiri tekme in to s Savo iz Kranja, Partizanom iz Tržiča, Partizanom, Kropa in drugo ekipo Mladosti. Pri vsem tem moramo pa povedati našim bralcem še to,

da je to moštvo čisto prenovljeno, nastopajo mladi in novi igralci, ki so, lahko rečemo, še neizkušeni in nimajo rutine za težja srečanja, zato so dosežene zmage nad že rutiniranejšimi ekipami še toliko več vredne.

M. Z.

Izlet v Logarsko dolino

Prijateljsko srečanje strelcev na Jezerskem

V nedeljo 12. 10. 1958 je bilo na Jezerskem prijateljsko srečanje 5 članskih ekip strelskih družin „Vrhan“ Jezersko, „Tone Nadižar“ - Kranj - Čirče, „Tugo“ - Preddvor in naše družine iz Iskro.

Tekmovali smo z vojaško puško iz vsakega stava po 5 strelcev. Ekipno so bili doseženi naslednji rezultati:

1. „Iskra“,	540 krogov
2. „Tone Nadižar“	439 krogov
3. „Tugo“	423 krogov
4. „Vrhan“	312 krogov

Da bi bilo srečanje zanimivejše, je vsaka družina prispevala praktično darilo za prve štiri najboljše strelce. Nagrade so prejeli kot najboljši štirje strelci tovariši:

1. Lado Brejc „Iskra“	117 krogov
2. Božo Malovrh „Iskra“	114 krogov
3. Franc Černe „Iskra“	111 krogov
4. Dušan Lozar „Iskra“	106 krogov

Ta nedelja je bila za strelce naše družine izredno uspešna, čeprav letos tekmovali z vojaško puško ni bilo, ker ni bilo vojaške municije. i. M. R.

Športno srečanje z Motor iz Šk. Loke

Dne 29. oktobra 1958 smo na povabilo kolektiva »MOTOR« iz Škofje Loke odigrali prijateljsko nogometno tekmo. Zmagalo je moštvo »ISKRE«, z rezultatom 3:1 (1:0). Gole so dosegli za Iskro Mihelčič 2 in Krašovec 1. Povratno srečanje je bilo na igrišču »Mladosti« v Strazhišču, dne 5. novembra 1958. Nogometna tekma se je končala v korist ISKRE z rezultatom 4:0 (1:0). Za ISKRO so bili uspešni Brezar Stane 1, Mihelčič 2 in Krašovec 1.

Poleg nogometa je bil odigran še dvoboj v namiznem tenisu in streljanju. V namiznem tenisu je bil zabeležen rezultat 5:3 v korist ISKRE, vendar je pripomniti da sta tekmovala za ISKRO le Petrovič in Ješe in smo zaradi odsotnosti tretjega tekmovalca morali prepustiti nasprotniku dve tekmi.

V streljanju je bil dvoboj z zračno puško. Čeprav je bilo tekmovalje še le na začetku sezone z zračno puško in je bila strelska družina ISKRE takorekoč brez treninga smo v srečanju zabeležili zadovoljiv uspeh saj smo dosegli 847 krogov napram 836 krogom, ki so jih dosegli tekmovalci »MOTORJA«.

Podrobni rezultati so naslednji:

»MOTOR« Škofja Loka

Čuš Rado	183 krogov
Stanovnik Jože	167 krogov
Kovač Stanko	166 krogov
Ramovš Anton	162 krogov
Mavri Milan	158 krogov
skupno	836 krogov

»ISKRA« Kranj

Brajc Lado	173 krogov
Lozar Dušan	170 krogov
Malovrh Božo	170 krogov
Černe Franc	167 krogov
Rode ing. Marjan	167 krogov
skupno	847 krogov

Ekipi »MOTOR« in »ISKRA«

Stojan Oblak

PERSONALNA KRONIKA

NOVO SPREJETI V MESECU SEPTEMBRU 1958

Franc Kalan, vajenec, elektro delavnica;
Milan Drempetič, vajenec, splošni oddelek;

Anton Lebar, vajenec, elektro delavnica;
Ivan Roblek, PKV, obrat Otoče;
Milan Hrovat, KV, OTK;
Anton Kern, PKV, prevoznik oddelek;
Edvard Dovžan, KV, vzdrž. strojev;
Vladimir Brejc, PKV, nabavni oddelek;
Albin Zelnik, KV, splošni oddelek;
Alojz Žerovnik, PKV, montaža avtoel.;
Ciril Petrovčič, PKV, produkcija;
Ivan Mohor, PKV, odprema;

Jože Šparovec, PKV, orodjarna;
Marinka Praprotnik, PKV, za obr. Otoče;
Elza Praprotnik, PKV, za obrat Otoče;
Valentin Mlakar, PKV, za obrat Otoče;
Marija Ovsenik, PKV, za obrat Otoče;
Terezija Mežnar, PKV, za obrat Otoče;
Marija Klemenčič, PKV, za obrat Otoče;

Ana Fajfar, PKV, za obrat Otoče;
Minka Sušnik, PKV, za obrat Otoče;
Julijana Avguštin, PKV, za obrat Otoče;
Breda Pegam, PKV, za obrat Otoče;
Marija Ban, PKV, Samski dom Planina;
Marija Dolenc, PKV, Samski dom Planina;

Ivan Ogris, vajenec, prevoznik oddelek;
Anton Polak, vajenec, ključavničarska delavnica;

Jožefa Snobel, PKV, Samski dom Planina;

Franc Pintar, PKV, produkcija;
Albin Knific, PKV, priprava dela;
Anton Mlakar, PKV, orodjarna;
Janez Zavrl, KV, vzdrževanje strojev;
Cvetko Cvet, NK, produkcija;
Marija Benedičič, PKV, produkcija;
Pavel Kavčič, PKV, produkcija;
Dušan Milanovič, KV, produkcija;
Jolanda Vodopivec, PKV, OTK;
Brigita Strlic, PKV, produkcija;
Stane Miklavc, KV, orodjarna;
Franc Tomšič, KV, vzdrževanje strojev;
Jože Ferčak, KV, produkcija;
Stanko Jagodic, PKV, produkcija;
Andrej Kogovšek, vzdrž. strojev;
Janez Benedičič, KV, vzdrž. strojev;
Marjan Novak, KV, kinomontaža;
Andrej Jenko, KV, OTK;
Ciril Avbelj, KV, MTC;
Anton Bernik, PKV, ključavničarska delavnica;

Franc Veithauser, PKV, rezkarna;
Anton Pip, PKV, produkcija;
Janez Zeni, KV, produkcija;
Jože Jekovec, PKV, produkcija;
Darinka Lombar, NSU, Industrijska ambulanta;
Magda Križnar, NSU, obratno gospodarstvo;
Marija Okršlar, NSU, orodjarna;
Franc Lampe, NSU, razvojni biro;
Blanka Sever, NSU, razvojni biro;
Ing. Jože Teran, VSU, priprava dela;
Ing. Milan Križnar, VSU, razvojni biro;
Jernej Kuharič, SSU, priprava dela;
Milan Loparnik, NSU, priprava dela;

IZSTOPILI V MESECU SEPTEMBRU 1958

Jože Ternar, PKV, splošna montaža;
Mirko Čampa, KV, razvojni biro, JLA;
Franc Lebar, KV, vzdrževanje strojev;
Ivan Rebernik, KV, orodjarna;
Milan Hrovat, KV, razvojni biro, JLA;
Marjan Brezar, KV, produkcija;
Rudolf Vrabec, KV, razvojni biro, JLA;
Marija Frelj, PKV, produkcija;
Jože Bizjak, KV, strojna orodjarna, JLA;
Metod Janc, PKV, nakupni odd., JLA;
Milan Bašelj, PKV, II. del. produkcije, JLA;

Janez Bogataj, PKV, nakupni oddelek;
Stojan Vlahovič, KV, OTK;
Viljem Leban, PKV, odprema, JLA;
Anton Retelj, PKV, produkcija, JLA;
Martin Blatnik, PKV, produkcija;
Ciril Martinjak, PKV, nakupni oddelek;
Tončka Majer, PKV, OTK;
Ernest Kavčič, KV, pom. orodjarna, JLA;

Rajko Hlad, KV, prevoz, JLA;
Anton Bradaska, KV, orodjarna, JLA;
Jože Koncut, KV, orodjarna, JLA;
Marjan Blažič, PKV, montaža usmern., JLA;

Ivan Pivk, KV, orodjarna, JLA;
Nace Demšar, KV, vzdrževanje strojev, JLA;

Marjan Umnik, KV, orodjarna, JLA;
Rajko Mavri, VK, razvojni biro;
Anica Berčič, PKV, montaža;
Janez Kveder, KV, OTK;
Slavko Dimnik, KV, razvojni biro;
Ljudmila Pivk, PKV, PKV — Kino odd.;
Ivan Strle, PKV, produkcija;
Ivanka Strle, PKV, produkcija;
Ferdo Lebar, PKV, produkcija;
Miroslav Tasevski, SSU, razvojni biro;
Leopold Langenfus, SSU, razvojni biro, JLA;

Ing. Janez Ponebšek, VSU, kem. lab., JLA;

Nives Boštjančič, NSU, fin. sektor;
Karl Ogrin, SSU, priprava dela;
Borut Mlakar ing., VSU, razvojni biro;
Božidar Jenko, NSU, priprava dela;
Božidar Kos, SSU, kem. laboratorij;
Štefanija Košmerlj, SSU, sekretariat;
Bogdan Zontar, SSU, razvojni biro;
Peter Kobal, SSU, priprava dela;
Zaplotnik Marjan, SSU, priprava dela.

V MESECU AVGUSTU IN SEPTEMBRU SO SE POROČILI:

Zadražnik Marjan zaposlen v produkciji se je poročil z našo uslužbenko Lombar Marinko, zaposleno v ind. ambulanti.
Orehar Andrej zaposlen v ročni delavnici produkcije se je poročil z našo delavko Božič Marijo zaposleno v produkciji.

Torkar Ida zaposlena v montaži se je poročila s Korenom Petrom, zaposlenim v Železarni Jesenice.

Kunčič Ivan, zaposlen v razvojnem biru se je poročil s Škrjanc Valentino, zaposleno kot šivilja.

Hafnar Tončka, zaposlena v kino oddelku se je poročila s Porento Milanom, obrtnikom elektroinstalacij.

Debelak Janez, zaposlen v Lipnici OTK se je poročil z našo delavko Ramšak Vero, zaposleno v montaži instrumentov.
Zakovšek Rajko, zaposlen v pripravi dela se je poročil s Gazvorde Angelco, zaposleno pri podjetju »Spik« v Kranju.

Sulcer Viktorija, zaposlena v organizaciji se je poročila z Juvanom Francem, zaposlenim pri Mestnem pleskarstvu — Kranj.

Benedik Rado, zaposlen v splošni montaži se je poročil z našo delavko Mesec Marijo, zaposleno v montaži.

Ciglič Anton, zaposlen v vzdrž. strojev se je poročil s tov. Bolha Antonijo, gosposdino.

Dovnikar Olga, zaposlena v produkciji se je poročila z Ambrožičem Janezom, zaposlenim v Železarni Jesenice.

Žagar Anica, zaposlena v montaži instrumentov se je poročila z Dolencem Jožetom, zaposlenim pri Železnici v Kranju.
Šter Janez se je poročil z Ovičaj Vido, gosposdino.

Knapčič Jože, zaposlen v produkciji se je poročil z Ivankovič Klaro, zaposleno v produkciji.

UPOKOJENI

Tovarišica Frelj Marija, zaposlena v našem podjetju 10 let, je bila v mesecu septembru invalidsko upokojena, vsled stalne nesposobnosti za delo. Ker je bila izredno pridna, disciplinirana in mirna delavka, ji izrekamo pohvalo in zahvalo za njeno delo in ji želimo skorajšnjega ozdravljenja.

UMRLI

V mesecu septembru je tragično preminul naš delovni tovariš Blatnik Martin, zaposlen v produkciji. Kot dober, vesten in miren delavec nam bo ostal v lepem spominu.

VSTOPILI V MESECU OKTOBRU

Štefanija Kacin, PK delavka, montaža central;

Marija Kern, PK delavka, splošna montaža;

Janezj Košir, KV el. mehanik, splošni oddelek;

Peter Lahovec, KV str. ključavničar, splošni oddelek;

Pero Josifovski, KV el. inštalater, splošni oddelek;

Franc Konjar, vajenec, splošni oddelek;
Mihaela Klemenčič, PK delavka, orodjarna;

Boris Pflaum, KV orodjar, orodjarna;
Karl Škrubej, KV str. ključ., orodjarna;

Marija Godec, PK delavka, montaža instrumentov;

Vera Dežman, PK delavka, montaža instrumentov;

Irma Žibert, PK delavka, montaža instrumentov;

Olga Rakovec, PK delavka, montaža instrumentov;

Ivanka Koselj, PK delavka, montaža instrumentov;

Francka Zupan, PK delavka, produkcija;
Stanislav Starc, PK puškar, produkcija;

Francka Pogačnik, PK delavka, produkcija;
 Ana Štibelj, PK delavka, produkcija;
 Marija Beguš, PK delavka, produkcija;
 Antonija Fortuna, PK delavka, produkcija;
 Feliks Poje, PK delavec, produkcija;
 Franci Toporiš, PK delavec, produkcija;
 Predrag Jevtič, KV orodjar, produkcija;
 Karlina Držaj, PK delavka, produkcija;
 Tomislav Čuk, KV orodjar, orodjarna;
 Milka Oblak, PK delavka, produkcija;
 Mihael Vidmar, PK delavec, OTK;
 Anton Štular, KV klepar, splošni oddelek;
 Jožica Bašelj, PK delavka, za obrat Otoče;
 Ivanka Kokelj, PK delavka, produkcija;
 Marija Kiler, PK delavka, produkcija;
 Blaž Dremeptič, PK delavec, produkcija;
 Marjan Fabjančič, PK delavec, produkcija;
 Peter Avbelj, KVK radiomehanik, razvojni biro;
 Mihela Kobal, PK delavka, komunalni oddelek;
 Marija Habjan, PK delavka, produkcija;
 Marija Rubnik, PK delavka, DUR;
 Blaž Krt, PK delavec, prevoz;
 Slavko Zibert, VK delavec, produkcija;

Vera Sajovic, PK delavka, OTK;
 Janez Grilc, PK delavec, produkcija;
 Mirko Žumer, KV instalater, splošni oddelek;
 Fani Puhar, PK delavka, splošna montaža;
 Vincenc Podobnik, PK delavec, produkcija;
 Matija Zorč, PK delavec, produkcija;
 Marija Ropret, PK delavka, produkcija;
 Rajko Korbar, fizik diplom., razvojni biro;
 Janez Rot, uslužbenec PU, razvojni biro;
 Tugomir ing. Vilfan, elektro ing. VSU, razvojni biro;
 Jože ing. Remec, strojni ing. VSU, priprava dela;
 Matija ing. Tomšič, strojni ing. VSU, priprava dela;
 Ladislav Matelič, strojni tehnik SSU, priprava dela;
 Davorin Savnik, abs. gradb. fak. VSU, propaganda;
 Marija Grm, kem. stroka NSU, kemični laboratorij;
 Bređa Anderle, pisarniški SSU, računovodstvo.

Anton Nograšek, KV, produkcija;
 Francka Kranjc, PK delavka, montaža;
 Peter Kern, KV, vzdrževanje strojev;
 Anton Gros, KV, priprava dela;
 Zorka Švajger, PK, razvojni biro;
 Jože Strmšek, NSU, finančni sektor;
 Anton Pravst, KV, produkcija;
 Ivanka Česen, PK, montaža central;
 Ivan Mohor, PK, orodjarna;
 Ivanka Tomše, NK, montaža instrumentov.

UPOKOJENI

Tov. Pravst Anton, roj. 29. maja 1903 je bil zaposlen v tem podjetju od l. 1942 dalje in z 31. oktobrom starostno upokojen. Zaposlen je bil kot polkvalificiran delavec v produkciji, opravljal pa je dela kvalificiranega delavca. Pri svojem delu je bil izredno vesten, discipliniran in dober tovariš. Želimo mu, da zaslužen pokojnino uživa v zdravju in zadovoljstvu.

Tova. Kranjc Frančiška, roj. 26. novembra 1900 je bila zaposlena v našem podjetju od leta 1942 dalje in sicer kot polkvalificirana delavka v skladišču splošne montaže. Pri svojem delu je bila vestna, disciplinirana. Tudi njej želimo, da zaslužen pokojnino uživa v zdravju in zadovoljstvu.

IZSTOPILI V MESECU OKTOBRU

Franc Aleš, PK delavec, OTK;

Foto: Abe

Z obiska visokega
 indonezijskega gosta —
 Djuande Kartavidjaje
 v naši tovarni

